

industrija
gumijevih
usnjenih
inkemičnih
izdelkov

Sava Kranj

5. XVII

18. MAREC 1977

Novosti iz sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov

V eni od zadnjih števil Sava smo vam obljubili, da bomo posredovali izčrpnjšo informacijo o predvidenih spremembah našega samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Ker smo vas v grobem o predvidenih dopolnitvah že seznanili, vas bom sedaj pri vsakem poglavju posebej opozorili na novosti, o katerih bo stekla razprava še ta mesec.

kemijske panoge, pri čemer je za naše potrebe podrobneje izdelana metodologija izračunavanja dogovorjene mase osebnih dohodkov za samoupravno delovno skupnost OSS, Prodajno organizacijo Sava in Kovinsko, energetsko in transportno dejavnost. Poleg tega je predvideno tudi solidarnostno pokrivanje manjkov od dogovorjene mase za osebne dohodke za vse podpisnice tega spo-

Novega sporazuma se je bilo potrebno lotiti tako zaradi zahtev Zakona o združenem delu kot tudi zaradi ugotovitev, do katerih smo prišli ob izčrpnih analizah dosedanjega sistema delitve osebnih dohodkov.

V prvem poglavju osnutka novega sporazuma, to je v temeljnih načelih, ni posebnih novosti; v njem so zbrana nekatera bistva, ki so osnova za nadaljnjo razlago samoupravnega sporazuma, osnova za delovanje samoupravnih organov in strokovnih delavcev na tem dograjevanju sistema delitve osebnih dohodkov. Drugo poglavje, ugotavljanje dohodka, pa je že novost osnutka. Ne samo to, da se sedaj prvič na takšen način sporazumevamo tudi o načelih za ugotavljanje dohodka, upoštevajoč tudi dohodkovno soodvisnost, temveč se v smislu zakona o združenem delu dogovarjamo tudi o popolnoma drugačnem načinu ugotavljanja dohodka kot doslej. Novo je tudi poglavje o razporejanju dohodka in razporejanju čistega dohodka. Poglavje o delitvi sredstev za osebne dohodke je sedaj uskladen s samoupravnim sporazumom

razuma na lokaciji Kranj ter solidarnostno pokrivanje sredstev za vsakomesečno akontacijo osebnih dohodkov za vse tiste organizacijske enote, ki zaradi OBJEKTIVNIH vzrokov ne dosegajo planiranih poslovnih rezultatov.

V najzanimivejšem poglavju — osnove in merila za delitev osebnih dohodkov — je vrsta novosti oziroma sprememb. Osnove smo v principu ohranili takšne, kot smo jih navajeni do sedaj: vrednost dela, izražena z analitično oceno, planska vrednost točke kot rezultat planiranih poslovnih učinkov glede na direktne stroške ter individualni in skupinski prispevki k ustvarjenemu dohodku so še vedno osnovni elementi v našem sistemu delitve osebnih dohodkov. Ne glede na dosežene rezultate pa pripada delavcu ZAJAMČENI OSEBNI DOHODEK v višini 55 % povprečnega osebnega dohodka v gospodarstvu SRS za preteklo leto ali NAJNIŽJI OSEBNI DOHODEK v višini 60 % od iste osnove, če je bil dosežen 100 % planiran individualni učinek delavca ob

(Nadaljevanje na 8. strani)

Bruno Skumavc — namestnik glavnega direktorja delovne organizacije

Delavski svet delovne organizacije je na svoji prvi seji po izvolitvi dne 24. februarja 1977 med drugim razpravljal o imenovanju namestnika glavnega direktorja Save.

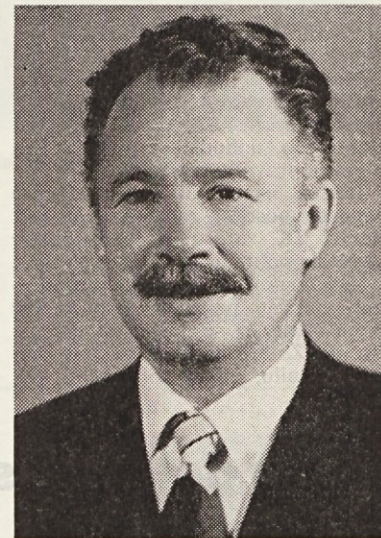
Na razpisano delovno mesto se je prijavil tov. Bruno Skumavc, ki izpolnjuje vse pogoje razpisa, podporo pa so mu izrekli tudi člani predsedstva sindikalne konference Sava.

Na seji delavskega sveta delovne organizacije je predlagal imenovanje namestnika glavnega direktorja Save predsednik razpisne komisije. Člani delavskega sveta so soglasno odločili, da se imenuje na omenjeno delovno mesto tov. Bruno Skumavc.

Bruno Skumavc je diplomiran inženir strojništva, v Savi je zaposlen 23 let, od tega je 16 let delal na vodstvenih oz. vodilnih delovnih mestih. Pred imenovanjem za namestnika glavnega direktorja je bil direktor tehnične službe.

Tov. Skumavc je tudi družbenopolitično aktiven, saj je uspešno opravljal ali pa še opravlja številne naloge v Savi, v občini in republiki.

Bogate delovne in življenjske izkušnje tov. Skumavca, njegov izredni čut za stvarnost, pa tudi njegov način dela, so ne-

dvomno porok, da bo njegovo delo v celoti usmerjeno v dobrobit Save, nas vseh in naše družbe.

Tovarišu Skumavcu čestitamo k imenovanju, želimo pa mu tudi kar največ uspehov.

21. marec — mednarodni dan invalidov

Aktiv invalidnih delavcev Sava Kranj je bil ustanovljen leta 1975. V njem je vključenih 130 invalidnih delavcev. Delo aktiva vodi 13-članski izvršni odbor, ki ima za dejavnost na posameznih področjih organizirane tri komisije, in sicer: komisijo za socialno delo, komisijo za šport in rekreacijo ter komisijo za informiranje.

Komisija za socialno dejavnost predlaga prerazporeditev invalidov na ustreznejša delovna mesta, daje predloge za dodelitev socialne pomoči, pripravlja predloge za preventivne preglede invalidov ter o teh vodi evidenco in prinaša na oddelek za socialno delo in družbeni standard ukrepe obratne ambulante. Člani komisije sodelujejo pri obravnavi in sprejemanju internih aktov s področja socialnega varstva invalidov ter skrbijo za obveščanje svojega članstva o novostih na tem področju.

Komisija za rekreativno dejavnost skupno s komisijo za socialno delo predlaga in organizira razna srečanja, izlete in ekskurzije, na katerih se udeleženci med seboj spoznavajo, vplivajo drug na drugega in tako lažje rešujejo probleme, ki jih imajo.

Aktiv je v svojem dosedanjem delu svojo družbeno vlogo opravičil in dosegel lepe uspehe, vendar pa ga tudi v bodoče čakajo pomembne naloge.

Vabimo vse sodelavce, ki menijo, da so invalidi, da se včlanijo v aktiv, kjer bodo ob pomoči veliko lažje reševali svoje težave. Odbor

Sodelavci na občnem zboru aktiva invalidnih delavcev Sava Kranj

Ustanovljen oddelek večerne politične šole

Upoštevajoč zahteve po večji vlogi delavcev v združenem delu in pri razvoju naše samoupravne socialistične družbe se je pokazala potreba po čimboljšem in vsestranskem informiranju. Vedeti moramo, da mora biti delavec v združenem delu informiran o smereh in ciljih razvoja naše družbe, ker le on upravlja s svojim in skupnim delom v tozdih. Delavec sodeluje pri planiranju dohodka z odločanjem v samoupravnih organih.

Takšen način razvoja družbenih odnosov posebej zahteva delavnost članov ZK, zato tudi razne oblike ideološkopolitičnega izobraževanja. Naša osnovna org. ZK je organizirala večerno politično šolo za vse svoje člane, ki se doslej na tak način niso izobraževali ali pa je že dalj časa minilo, odkar so končali tak študij.

Število takih članov ZK pa je v Rumi razmeroma veliko, zato je bil ustanovljen kar oddelek večerne politične šole za naše delavce. V oddelku je 54 slušateljev. Studij in predavanja so kar v naši delovni organizaciji, zato ugotavljamo veliko učinkovitost sodelovanja predavatelj — slušatelj.

Predavanja so se pričela 8. februarja 1977 v domu prehrane, so dvakrat na teden popoldan. Šola bo trajala tri mesece.

Z dosedanjim delom večerne politične šole smo povsem zadovoljni, saj je udeležba polnoštevilna. To pa tudi pomeni, da je v celoti razumljiva potreba po ideološko-političnem izobraževanju, njena upravičenost in potreba v sedanjih pogojih razvoja družbe.

Razdeljena solidarnostna stanovanja in kredit za individualno gradnjo 1977

V letu 1976 je imela skupnost tozdov Tovarna gume Ruma na razpolago za svoje delavce 4 stanovanja iz solidarnostnega sklada (eno dvosobno, dva enoinpolsobna ter eno garsonjero).

Solidarnostna stanovanja so dobili delavci, ki so imeli največ točk po kriterijih samoupravnega sporazuma o reševanju stanovanjskih potreb delavcev skupnosti tozdov Ruma. Naš samoupravni sporazum je uskladen z občinskim.

Na zboru delovnih ljudi dne 23. decembra 1976 je bil sprejet

sklep, da dobe solidarnostna stanovanja tile naši delavci:

1. Risto Hajduković, dvosobno,
2. Albin Hvala, enoinpolsobno,
3. Miodrag Petković, enoinpolsobno,
4. Milada Nagl, garsonjera

Na zboru delovnih ljudi je bila sprejeta tudi odločitev, da se razdeli kredit v višini 280.000,00 din za gradnjo in adaptacijo stanovanj. Kredit je dobilo devetnajst naših delavcev.

Sklepi delavskega sveta skupnosti tozdov Ruma

Na seji delavskega sveta skupnosti tozdov Ruma dne 4. februarja so bili sprejeti naslednji sklepi:

1. Na osnovi Zakona o knjigovodstvu, člen 28., Ur. l. 58/76 in na osnovi določila o inventurnem popisu v delovni organizaciji Ruma se inventurni manjko knjiži na račun izrednih izdatkov.
2. Vsi inventurni viški se knjižijo na račun izrednih dohodkov.
3. Uvede se disciplinski postopek proti računovodjem zaradi inventurnih manjkov in viškov v skladiščih.
4. Inventar se odpiše po predloženih seznamih.
5. Strokovne službe naj ugotove, kaj od sredstev, predlaganih za odpis je še uporabnega. To se proda.
6. Za 25 % se poveča amortizacijska stopnja osnovnim sredstvom, ki se uporabljajo v dveh izmenah oz. ki so v uporabi 4400 ur letno.
7. Za 50 % se poveča amortizacijska stopnja osnovnim sredstvom, ki se uporabljajo v treh izmenah oz. 6600 ur letno.
8. Stroški, ki so nastali pri izgradnji tozda Protektirnica v višini 938.150,85 din, se knjižijo na predpisanih kontih kot stroški osnovnih vlaganj.

Ustanovna vlaganja se bodo amortizirala v skladu z Zakonom o amortizaciji in z odločitvami delovne organizacije.

9. Gradbeni objekti s površino 959 m² v vrednosti 1.427.107,10 din se preknjižijo iz tozda Ebonit v tozd Protektirnica dne 12. 12. 1976. Prav tako se preknjiži del zemljišča, 2824 m², v vrednosti 19.768,00 din iz skupnih služb na tozd Protektiranje in del gradbenega objekta tozda Regenerat, 3600 m² v vrednosti 1.057.482,00 din na tozd Protektirnica.

10. Odobri se nakup električne avtomazalke, tip AF-3, za potrebe tozda Ebonit, v vrednosti 7.853,60 din.

11. Odobri se napuk deviz od Save Kranj, skupnost tozdov TTI, v višini 103.000 US dolarjev po samoupravnem sporazumu o prometu deviz.

12. Nabavi se 5 preš za aku posode od Save Kranj, skupnost tozdov TTI v višini 3.115.000 din. Preše se kupijo na kredit za tri leta z 7,5 % obrestmi. Lastna sredstva — avans bodo vplačana iz poslovnih sredstev.

13. Za potrebe tozda Regenerat se odobri nakup dvovaljčnika RAFINER po ceni 573.100 din.

To osnovno sredstvo bo nabavljeno iz poslovnih sredstev skupnosti tozdov Ruma. Garancija plačila je dokumentiran nepreklicni akreditiv, ostali pogoji pa dogovoru. Dvovaljčnik bo kupljen od tovarne Josip Kraš Karlovac.

Delavnost mladih

Predsedstvo Občinske konference ZSM Ruma je v začetku letošnjega leta sklicalo razširjen sestanek s predsedniki ZSM delovnih organizacij Rume.

Na sestanku so med drugim razpravljali tudi o izvajanju akcije »Mladi delavec samoupravljalec«, ki je zelo pomembna za delovne kolektive, če uspešno poteka. Akcija je zveznega pomena, teče pa neprekinjeno. Rezultate zbirajo mesečno, do konca maja, ko bo znano, kdo je v preteklem letu zaslužil laskavo priznanje »najboljši mladi delavec — samoupravljalec«.

Na omenjenem skupnem sestanku so bili sprejeti naslednji sklepi:

— določiti kriterije za uspešen potek akcije; kriteriji morajo biti prilagojeni posamezni delovni organizaciji.

Kaj je na tem področju narejena v naši delovni organizaciji,

smo se pogovarjali s predsednikom ZSM tovarne gume Ruma Milošem Milensničem. Poudaril je, da je aktivnost na tem področju bila — a ne zadostna, ker je bilo treba izdelati še:

- kriterije za ocenjevanje,
- pravilnik za ocenjevanje,
- izvoliti komisijo za ocenjevanje in
- izdati informator pred akcijo.

Kljub temu pa predsednik meni, da bo akcija uspešno potekala, kakor je bila uspešna tudi lani. Menil je še, da ni več potrebno dosti obdelovati kriterije. Morda bodo potrebne le manjše spremembe ali dopolnitve.

Ugotavljamo lahko, da aktivnost mladih v naši delovni organizaciji ni na zavirljivi višini. Toda, upoštevajoč štirizmensko delo, dosti več tudi pričakovati ne moremo.

Milicević Rade je že 19 let sofer. V Rumi je že 10 let. Tovornjak na sliki je prevzel pred pol leta

Požar v tozdu Regenerat

V požaru, ki je zajel prostore v drugem nadstropju tozda Regenerat v soboto, 12. februarja, je zgorela doslej neugotovljena količina mazuta in gumenih odpadkov. Ogenj je delno poškodoval kotel in cevovod za mazut ter električne instalacije.

Po prvi oceni znaša škoda na instalacijah in gradbenih objektih okoli 800.000,00 din, toda zaradi za-

stoja bo delovni kolektiv utrpel še večjo škodo.

Zahvaljujoč hitri intervenciji delavcev tozda, posebej I. izmene in Prostovoljnemu gasilskemu društvu Ruma je bil požar hitro zatrt. Pri gašenju so se še posebej izkazali Mirko Batez, Mladjen Mladjenović in Zivorad Milić.

O vzrokih požara teče preiskava.

POJASNILO

V 4. številki (4. marec 1977) smo na strani 7 objavili sestavke, ki so bili namenjeni počastitvi dneva žena. Žal se nam je vrnila manjša pomanjkljivost, in sicer ta, da sestavkov nismo naslovili in navedli virov. Pri

prvem sestavku bi moral biti naslov MATI (Maksim Gorki), drugi in tretji sestavek je iz knjige Slovenke v NOB, četrti pa iz Cankarjevega dela Križ na gori. Bralkam in bralcem se iskreno opravičujemo in prosimo za razumevanje.

Naši sodelavci v Tolminu

V četrtek, 3. marca, je bil razgovor med sodelavci, ki so od 29. 9. do 11. 11. 1976 popravljali poškodovane objekte v Tolminu in okolici, in vodstvom delovne organizacije ter predstavniki družbenopolitičnih organizacij.

V Posočju so tov. Ivan Benčević, Franc Vehovec, Božidar Zebec, Peter Škofic in Jože Košir opravili 1542 ur, h katerim bi morali prišteti tudi ure, ki jih niso vpisovali v dnevnik dela. Popravili so predvsem objekte socialno ogroženih krajanov in pri delu pokazali veliko požrtvovalnost.

Od leve proti desni: Jože Košir, Franc Vehovec, Ivan Benčević, Peter Škofic in Božidar Zebec

V imenu kolektiva in v svojem imenu se jim je za trud in prizadevnost zahvalil glavni direktor tov. Filip Majcen.

V razgovoru je bilo omenjeno, da je pomoč take samostojne delovne

skupine zelo učinkovita. Poleg opravljenega dela tudi pomirjevalno vpliva na občane, navezuje prijateljske in tovariške stike.

Sodelavci, ki so delali v Posočju, so povedali, da so bili prijazno spre-

jeti ter da so se dobro razumeli s krajanji.

Ob zaključku razgovora so prejeli skromna spominska darila, poudarili pa so, da so vedno pripravljene pomagati ljudem v nesreči.

Družbena samozaščita v praksi

V sredstvih javnega obveščanja, v samoupravnih aktih in z zakonskih določilih je o družbeni samozaščiti, o tem, kakšno nalogo ima, in o tem, kdo jo uresničuje, veliko napisanega. Tako zakon o družbeni samozaščiti pravi, da je skrb za varnost ustavne ureditve in družbene lastnine, za varno počutje delovnega človeka in občana, njegove lastnine pred vsemi oblikami zlorab in kršitev družbenih, zakonskih in moralno-političnih norm pravica in dolžnost vseh delovnih ljudi.

V Savi je bilo v zadnjem času več tatvin in vlomov, pri čemer se lahko upravičeno vprašamo, kakšna je bila budnost in pazljivost sodelavcev, da so lahko posamezniki dalj časa nemoteno vladali in kradli.

Posledica premajhne budnosti je večja materialna škoda, vsekakor pa tudi moralna, saj občutek, da ne moremo zaupati sodelavcem, slabša delovno in tovariško vzdušje.

Naj navedem nekaj značilnih primerov, ki najbolje dokazujejo navedene trditve.

Zadeva: **LJUBOMIR SPIRKOVSKI** — vlomne tatvine

Dne 3. 3. 1977 smo ob 1.30 uri v skupnosti tozdv TAP zalotili Ljubomira Spirkovskega, zaposlenega v skupnosti tozdv TAP — Konfekcija na delovnem mestu transportni delavec, pri dejanju vloma. V postopku smo nadalje pri pregledu njegove garderobne omarice našli sekalnik pločevine last »Instalacije«, Ljubljana, vijačni ključ, izvijač in pogonsko verigo. V njegovem stanovanju smo našli še več vrst orodja in 4 kom ročnih ur, ki izvirajo iz vlomnih tatvin iz garderobnih omaric v skupnosti tozdv TAP.

Uprava javne varnosti nas je tudi obvestila, da so pri hišni preiskavi na njegovem domu v Makedoniji našli večino predmetov, ki so bili v letošnjem letu ukradeni v skupnosti tozdv TAP. To so v glavnem predmeti iz predalov za orodje in predmeti iz garderobnih omaric.

Glede na zgoraj navedeno je Ljubomir Spirkovski huje kršil samoupravni sporazum o odgovornosti delavcev v združenem delu.

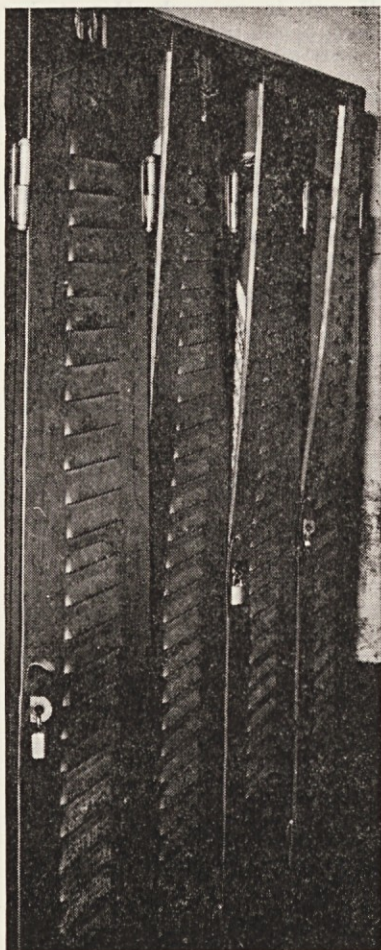
Ljubomir Spirkovski je v preiskovalnem zaporu.

Za Spirkovskega je po odkritju njegov sodelavec povedal, da je vedel, da med delovnim časom hodi 3—4 krat v garderobo, vendar je mislil, da jemlje kakšna zdravila.

Zadeva: **MILEVA OKILJEVIČ** — vlomna tatvina

Okiljevič Mileva, delavka v Stiskanih izdelkih na delovnem mestu izsekovalke stiskanih izdelkov je dne 4. 3. 1977 izvršila vlomno tatvino. Svoji sodelavki je vlomila v garderobno omarico in ji iz denarnice ukradla približno 20,00 ND.

Sodelavka je v postopku povedala, da ji je dne 7. 2. 1977 zmanjkalo 100,00 ND in dne 9. 2. 1977 30,00 ND

iz garderobne omarice. Povedala je, da je denar vedno zmanjkal na enak način, torej z vlomom v garderobno omarico.

Mileva Okiljevič je dne 7. 3. 1977 v razgovoru priznala, da je vlomila v garderobno omarico sodelavke in ji ukradla od 15—20,00 ND.

Z ozirom na zgoraj navedeno je Mileva Okiljevič huje kršila samoupravni sporazum o odgovornosti delavcev v združenem delu.

Zadeva: **L. C.** — tatvine in vlomne tatvine

Dne 4. 3. 1977 je L. C., zaposlen v KET kot dvorišni delavec v obratu IV. v postopku priznal, da je v naši delovni organizaciji v letošnjem letu izvršil najmanj 4 tatvine in 1 vlomno tatvino. Kradel je v glavnem denar od sodelavcev.

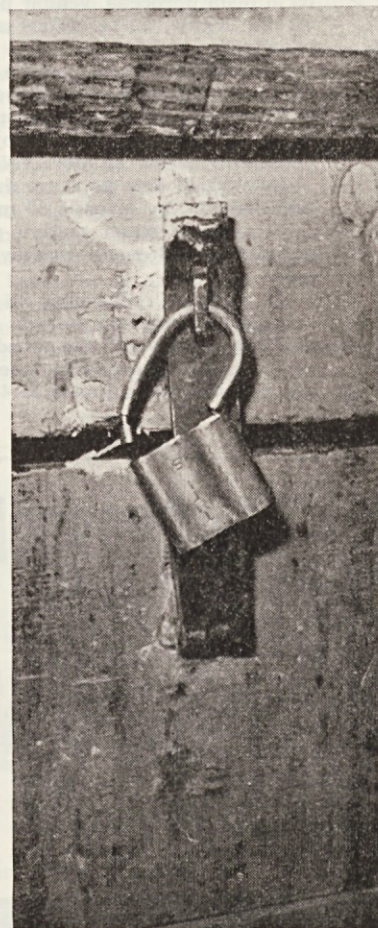
V razgovoru je nadalje povedal, da je iz garderobne omarice v mižarski delavnici iz denarnice ukradel svojemu sodelavcu 100,00 ND, da je prav tako v februarju vlomil v garderobno omarico tov. D. Š. — vzdrževalca v obratu IV. in mu iz denarnice ukradel 350,00 din (iz denarnice je vzel denar, dokumente z denarnico pa je odvrnil na cesto v obratu IV), da je v februarju letos v laboratoriju obrata IV iz ženske torbice, medtem ko so šle delavke na malico, ukradel 180,00 ND, da je nekemu Savčanu v obratni ambulanti Sava v čakalnici iz plašča (hranilne knjižice) ukradel 900 ND

Na postaji milice so nam povedali, da je L. C. izvršil še več tatvin izven naše delovne organizacije.

S tem je tov. L. C. huje kršil samoupravni sporazum o odgovornosti delavcev v združenem delu.

Sodelavki, ki ji je bil ukradel denar, tega ni povedala, prav tako ni prišlo »na dan« nekaj poznejših kraj, kar je mladoletnike vodilo k novim podvigom, v Savi in izven nje.

Oddelek je uspešno opravil svoje delo, pri čemer je treba opozoriti, da sodelavci neradi sodelujejo z odgovorno službo, razen prizadetih, verjetno zaradi bojzani, da bi bili omenjeni v zvezi s preiskavo. Tako ravnanje je vsekakor nepravilno in ustvarja pogoje za družbeno škodljiva dejanja. Tudi odbori družbene samozaščite so bili ustanovljeni zato, da bi onemogočili nepravilnosti in da bi med sodelavci uveljavljali in krepili varnostno kulturo.

Jasno je, da nekaj sodelavcev iz oddelka za zavarovanje ne more biti na vseh mestih in paziti na nepravilnosti, kar tudi ni njihova naloga, saj je zaposlenih na kranjski lokaciji skoraj 4000 delavcev.

Taka in podobna škodljiva dejanja bomo, če ne onemogočili, pa vsaj omejili le s skupnimi prizadevanji in sodelovanjem slehernega člana kolektiva. Naša skupna, družbena lastnina in tudi osebna bo bolj varovana in zaščitena. To moramo imeti v mislih na vsakem koraku v tovarni in izven nje. Zavedati se moramo, da je sodelovanje pri odkrivanju in odpravljanju škodljivih pojavov v bistvu varstvo družbene in osebne lastnine in tudi razvijanje poštenih tovariških odnosov.

Pojasnilo v zvezi s porodniškim dopustom (246 dni)

Kako se koristi porodniški dopust po republiškem zakonu, ki velja od 1. 1. 1975 dalje, smo sicer že objavili v eni izmed številčk našega glasila v letu 1975, vendar nekaterim še zmeraj ni vse jasno, ali pa so morda pozabili ali prezrli članek, zato vam podatke o tem ponovno posredujemo.

Delavka lahko koristi skupaj 246 koledarskih dni porodniškega dopusta (105 rednega in 146 podaljšanega, všteti od 1. dne dalje z vsemi prostimi sobotami, nedeljami in državnimi prazniki), 247. dan pa prične delati po 8 ur dnevno.

Npr.: porodniški dopust prične delavka s 1. 1. 1977 in ga koristi do 3. 9. 1977 (246 dni) ali pa koristi 105 dni porodniškega dopusta in 106. dan začne delati po 4 ure dnevno do 1. leta otrokove starosti.

Npr.: porodniški dopust nastopi delavka 1. 1. 1977 in ga koristi 105 dni, to je do 14. 4. 1977, od 15. 4. 1977 do 31. 12. 1977 pa bo delala še po 4 ure.

Po 2. odstavku 48. člena republiškega zakona je možno deliti porodniški dopust tako, da oče in mati koristita vsak en del podaljšanega porodniškega dopusta za nego otroka, seveda le v primeru, da sta oba zaposlena.

Isti odstavek republiškega zakona določa tudi, da porodniški dopust lahko uživa otrokov oče, čeprav z otrokovo materjo nista poročena, vendar pa živita v družinski skupnosti in otroka neguje, če se starša tako sporazumeta in to pismeno izjavita.

Delavka ima sama pravico izbirati, ali bo delala po 4 ure na dan do 12. meseca otrokove starosti ali pa bo po 105. dneh nadaljevala porodniški dopust še 141 dni, le predhodno mora za to podpisati izjavo in svoje odločitve potem med porodniškim dopustom ne more več spreminjati.

Delavki, ki dela po 4 ure dnevno po 1. odst. 26. člena Zveznega zakona, ne pripada 30 minutni odmor.

V primeru smrti matere pridobi pravico do preostalega porodniškega dopusta otrokov oče oziroma tisti, ki otroka neguje.

Ce se otrok rodi mrtev ali če umre pred pretekom porodniškega dopusta, ima delavka pravico ostati na dopustu še toliko časa, kolikor ji je po zdravniškem izvidu potrebno, da se opomore od poroda in duševnega stanja zaradi izgube otroka, vsekakor pa najmanj še 42 dni.

M. Hace

Praznovanje 8. marca

O 8. marcu je bilo veliko izrečnega in tudi zapisanega o tem, da je to praznik žena, ob katerem smo poleg čestitke in priznanja ocenjevali, kaj je bilo za resnično enakopravnost med žensko in moškim storjenega in kaj bomo morali v prihodnje še storiti.

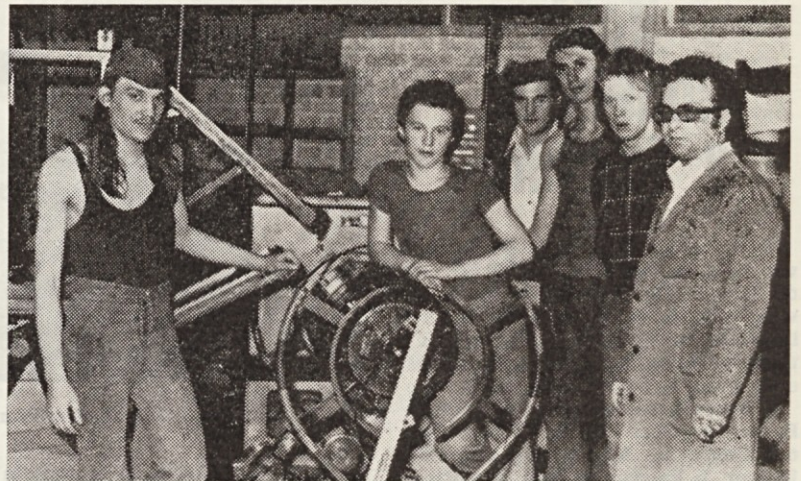
Prizadevanja naše skupnosti so rodila sadove na vseh področjih družbenega življenja in dela. Zgrajenih je bilo veliko otroških var-

stvenih ustanov, celodnevni šol, obratov družbene prehrane; vedno več je možnosti za uveljavljanje žena v raznih poklicih in na raznih področjih, vedno bolj se pojavlja ne samo pravica, temveč tudi dolžnost in zahteva, da se žena enakovredno uveljavlja v družbeno-političnem in družabnem življenju.

Kljub uspehom pa ne moremo trditi, da smo dosegli vse, kar je bilo možno za enakopravnost, ne-

Cestitke ob dnevu žena

8. marca ženske v Velopnevmatiki niso delale v tretji izmeni! Zamenjali so jih njihovi sodelavci

malokrat zaradi preživelih nazorov o pomembnosti ženske oz. moškega.

V tozdu Velopnevmatika že dalj časa rešujejo vprašanje nočnega dela žena. Z nabavo novih strojev in zaposlovanjem moških predvidevajo, da bodo v letošnjem letu omogočili ženskam delo v dveh izmenah.

Na pobudo sindikalne in mladinske organizacije ter vodstva tozda je bilo 8. marca delo organizirano

tako, da so bile ženske, ki so delale v nočni izmeni, na delu dopoldne ali pa so imele dopust.

Da je bila proizvodnja nemotena, so namesto žensk delali izmenske delovodje in sodelavci iz druge izmene.

Taka pozornost je vsekakor pohvalna, je pa tudi izraz pozornosti in priznanja delu žensk in zagotovilo, da bodo naloge, ki smo si jih zadali, tudi uresničene.

Ogledal sem si delo filmske sekcije

V februarju je osnovna organizacija zveze socialistične mladine kadrovske splošni sektor organizirala ogled filmov foto-filmske sekcije. Prikazovanja filmov se je udeležilo 10 mladincev. Za skromen obisk je delno kriv neprimeren čas (ob 15. uri) in pa neobveščeno, kar bodo morali organizatorji v bodoče upoštevati. Naj na kratko predstavim filme, ki smo jih videli. Ogledali smo si 10 filmov, najdaljši so dolgi 12 minut, najkrajši pa (animirani) minuto in 20 sekund. Vsi filmi so posneti na 8 mm filmski trak in so jih člani fotofilmske sekcije snemali z veseljem in prizadevnostjo.

Največ je bilo igranih filmov, pri katerih je po mojem mnenju manjkala globlja vsebina, nekoliko pomankljiv je bil tudi scenarij. Menim, da teme niso bile najbolj posrečeno izbrane ali pa že izbrane niso bile dovolj dobro obdelane. Vsekakor je za dober film predvsem potreben dober scenarij, dober režiser in tudi dober snemalec. V igranih filmih je bila večkrat obravnavana problematika alkoholizma v naši družbi, čeprav je poleg tega še veliko vprašanj, ki se pojavljajo. Po moji oceni je najboljši film TAKO JE NAJBOLJE, ki sicer prav tako obravnava alkoholika, ki se pijan vrača domov, med potjo pa mu dolgčas krajša steklenica pijače. Mimoidoči se mu posmehujejo, češ, spet se ga je nabral, in pijanček kasneje ves nebogljjen obleži na cesti. Mimoidoči kmet ga naloži na voziček ter ga odpelje do prvega odlagališča za smeti, kamor ga tudi prevrne. Ko se možakar zave, mu dela družbo spet steklenica.

Naj omenim tudi film NONSENS, ki obravnava določene trenutke člo-

vekove odtujenosti resničnemu dogajanju. Zaradi svoje kvalitete je bil film na lanskem filmskem festivalu v Idriji nagrajen z diplomom.

V dokumentarnih filmih je bilo videti tisto, kar je manjkalo igranim — svežina, vedrost. Prav pa bi bilo, če bi izbrali razen smučarskega tekmovanja in delovne akcije Sava 76 še kakršno drugo temo.

Člani fotofilmske sekcije so nam prikazali tudi svoje animirane filme. Značilno za te filme je, da zahtevajo veliko potrpežljivosti in časa, saj za izdelavo enega filma, ki traja nekaj več kot minuto, porabijo nekaj deset popoldnevo.

Naj za zaključek zapišem, da je bilo do sedaj delo fotofilmske sekcije preveč ozko usmerjeno v snemanje poljubnih tem, da pa bo treba v prihodnje obravnavati dogajanja, ki so večjega pomena za našo delovno organizacijo. Vsekakor bo treba najti način, da bodo filmi prikazani večjemu številu Savčanov. S tem pa bo tudi delo članov fotofilmske sekcije bolj cenjeno.

JOŽE VRATARIČ

Taborniki: pogovor o delu

Dne 5. marca so se v Stražišču sestali člani kluba Odreda Albina Drolca — naši taborniki. Dogovorili so se, da na pomlad poživijo delo pri obnovi taborniške kočice na Joštu. Ob zaključku so se pomerili še v kegljanju.

Varstvo človekovega okolja

V 104. členu Ustave SRS je med drugim zapisano: »Delovni ljudje in občani, organizacije združenega dela, družbenopolitične skupnosti, krajevne skupnosti in druge samoupravne organizacije in skupnosti imajo pravico in dolžnost zagotavljati pogoje za ohranitev in razvoj naravnih in z delom pridobljenih vrednot človekovega okolja z namenom, da zagotovijo pogoje za delo, stanovanje, počitek, kulturo in rekreacijo, kakor tudi, da preprečujejo zdravju škodljive posledice, ki nastajajo v proizvodnji, porabi in prometu.« Ustava opredeljuje pravi-

doče posvetiti temu vprašanju več pozornosti.

Z novim strojnim parkom in tehnologijo smo v polizdelkih TAP omejili onesnaževanje zraka s sajami. Treba pa je pripomniti, da zaradi nepravilnega vzdrževanja filtrov občasno prihaja do manjših nesnaževanj.

Poleg že navedenih virov onesnaževanja pa ne moremo mimo ostalih odpadkov, ki jih najdemo po celi tovarni. Vsakdanji prizor so kupi lesene ambalaže, rjaveči kovinski deli strojev, pločevinasti sodi itd., za kar se, razen ob kakšni mladini-

so bili doseženi le malo ugodnejši pogoji.

Za zaključek naj zapišem, da učinkovitejše varstvo okolja zavirajo objektivne težave (visoke cene čistilnih naprav, neustrezna tehnologija), da pa moramo kljub temu narediti kar se da v okviru možnosti. Pozitivno je spreminjanje miselnosti in obnašanje delovnega človeka pri

urejanju okolja, prav tako dela na tem področju, ki smo ga dolga leta pustili ob strani, vedno več usposobljenih delavcev in rezultati, čeprav skromni, so. Vendar pa lahko ugotovimo, da uresničevanje ustreznih določil s tega področja poteka prepočasno ter da bo potrebno več prizadevnosti ne samo v Savi, temveč v naši celotni skupnosti.

Ob letošnjem dnevu invalidov

Včasih nam pridejo na uho stavki, ki ne sporočajo zgolj neke misli, pač pa silijo k razmišljanju in dejanju. Pravimo, da so to gesla, ki naj bi vodila naše ravnanje. Pravimo, da so to besede, ki preverjajo naša dejanja ali pa naj bi jih spremenila v nova. Nekaj takšnega je tudi z letošnjim parolo za mednarodni dan invalidov: Brez ovir!

Pomensko težišče gesla je: ovira. Kaj naj bi to nam pomenilo? Predvsem naslednje:

— Ze ena stopnica pri vstopu ali preozka vhodna vrata sta oviri, ki telesno (motorično in funkcionalno) prizadeti osebi pomenijo glavno oviro;

— Za dobro četrtino ljudi so življenjsko pomembni objekti (stara in nova stanovanja v mestih in na deželi, javne zgradbe, kulturne ustanove, transportna sredstva. ipd.) le težko dostopna.

— Arhitektonske ovire so poglavitni problem za prizadeto manjšino. Zaradi teh ovir so prizadeti manjšini več ali manj nedostopne kulturne dobrine, doživljanje kulturnih in umetniških vrednot, kar je sestavni del pravice človeka v družbenem življenju. Vzgoja in izobraževanje, kultura in znanost postaja nujen del vsakdanjega življenja ljudi.

— Upoštevati moramo, da se bo vedno več telesno prizadetih zaposlovalo v delovnih organizacijah. Mnogi delavci pa se z omejeno delazmožnostjo ne morejo zaposliti, ker bodisi ne morejo uporabljati pomožnih prostorov ali pa ne morejo do delovnega mesta, čeprav sicer ustrezajo vsem drugim zahtevam delovnega mesta.

— Z ustavo določene svoboščine in pravice človeka, občana, ki so lahko omejene samo z enakimi svoboščinami in pravicami drugih in z interesi socialistične družbene skupnosti, temeljijo na Leninovi definiciji o svobodi človeka. »Svobodni smo samo toliko, kolikor spremenimo stvari same na sebi v stvari za nas.« Se toliko poudarjene in varovane enakovrednosti človeka pa ne pridejo do izraza in se ne morejo uresničiti, če jih človek zaradi svoje telesne prizadetosti ne more koristiti.

Omejitev arhitektonskih ovir moramo vzeti kot pomemben element zdravega okolja, kjer naj delavec črpa potrebno moč za uspešno delo na svojem delovnem mestu, v svoji krajevni ali interesni skupnosti.

Pavli Konrad

Z bolj organiziranim delom in prizadevnostjo bi tako stanje lahko odpravili

ce in dolžnosti delovnih ljudi na področju varstva okolja tudi v 240. in 241. členu.

V sredstvih javnega obveščanja je bilo večkrat poudarjeno, da delovni ljudje podpirajo tako opredeljene naloge, vendar ostaja vprašanje, koliko je bilo do sedaj narejenega in kaj bo treba storiti v prihodnje.

V Savi je v končni fazi montiranja strojev za predelavo odpadne gume, ki bo v veliki meri zmanjšal količino trdnih odpadkov, kar pa je samo delna rešitev. Ostaja namreč vprašanje hlapov raznih topil. V tozdu Umetno usnje kljub velikim stroškom pošiljajo odpadni aceton v predelavo ter ga potem ponovno uporabijo. Za celotno odpravo škodljivih hlapov bi morali nabaviti rekuperacijsko napravo, ki hlape zbira in utekočini, vendar pa so stroški tako visoki, da jih Sava v takšnem gospodarskem položaju ne more kriti.

Tudi dim v veliki meri vpliva na naše ozračje. Stopnja njegove škodljivosti je odvisna od kakovosti goriva in njegove izkoriščenosti. Pri nas uporabljamo več vrst mazuta različnih kakovosti in smo odvisni od dobavitelja. Stanje se bo bistveno izboljšalo z uporabo naravnega plina; Sava je podpisnica družbenega dogovora o izgradnji plinovoda iz Sovjetske zveze.

Že dalj časa potekajo dogovori o izgradnji skupnih čistilnih naprav za odpadne vode v Kranju. Čeprav občasne analize kažejo, da je onesnaženost odpadne vode iz Save v mejah predpisov, bo potrebno v bo-

ski očiščevalni akciji, prav malo menimo.

Glede na obstoječe stanje lahko naloge, ki nas čakajo v prihodnje razdelimo v tri skupine:

— Kratkoročne naloge, ki se dajo opraviti z majhnimi finančnimi sredstvi in bolj organiziranim delu. Varstvo okolja se začne že na delovnem mestu, s čiščenjem in vzdrževanjem strojev in delovnega okolja, z urejanjem okolja, kjer živimo. V zadnjem času se stanje sicer izboljšuje, vendar niso redki primeri zanemarjenega delovnega mesta, »nastlanih« gozdov in hribov itd.

— Srednjeročne naloge so vezane na večja finančna sredstva za nabavo raznih čistilnih naprav (voda, zrak) za že obstoječo tehnologijo.

— Dolgoročna naloga pa je uvajanje take tehnologije, ki z vgrajenimi napravami in postopki ne bo prekomerno onesnaževala našega okolja.

V prizadevanjih za uresničitev srednjeročnih nalog je Sava, tako kot večina organizacij v SRS, podpisala družbeni dogovor srednjeročnega razvojnega načrta o varstvu okolja do 1980. leta. Pred podpisom je Republiški komite za varstvo okolja poudarjal, da si bo prizadeval za znižanje carinskih dajatev za uvožene čistilne naprave, kjer do sedaj ni bilo rezultatov. Domača industrija proizvaja samo majhen del naprav, tako da je nujen uvoz, pri čemer že tako visoke stroške povečajo še razne dajatve. Tudi pri kreditiranju nabave omenjenih naprav

Udeleženci planinskega izleta pred domom na Komni

Komna

V sončnem jutru 6. marca se je skupina 30 Savčanov in nekaj njihovih otrok odpravila na enodnevni planinski izlet na Komno. Kmalu po 7. uri zjutraj so se od Savice po vijugasti poti odpravili proti vrhu.

Čeprav je bil na poti še sneg, višje proti vrhu kar poldrug meter, ljubiteljev planin to ni motilo. Njihov trud je bil poplačan s prečudovitim razgledom na zasnežene sosednje gore — Vogel in Komarčo, na Bohinjsko jezero globoko v dolini.

Na vrhu v domu na Komni jih je prevzelo prešerno razpoloženje, ki ga lahko doživlja človek zapisan lepotam narave, ko pozabi na naporno prehojeno pot in se preda objemu mogočnih gor.

V domu pod Bogatinskim sedlom ni manjkalo šal, zanimivih pripovedovanj in seveda dobrega razpoloženja in petja.

Mogoče je misel splavala naprej v belo zasneženo prostranstvo, obsijano s spomladanskim soncem, in se za trenutek ustavila na Bogatinskem sedlu, na Bogatinu, ob samotnem Krnskem jezeru, ki s svojo lepoto samuje med gorami. In mogoče se je utrnil spomin na poletno pot, ko začuden pogled ostrmi nad tihim Krnskim jezerom in na kopastem vrhu Krna.

Vse prehitro je mineval sončen dan in treba se je bilo posloviti. Čas je bil za povratek domov. V dolino se je vila kolona Savčanov, z lepimi spomini na uspel planinski izlet in prav gotovo z željo, da bi bilo več takih dni.

P. B.

DRUŽBENO IZOBRAŽEVANJE

Franc Šetinc

SOCIALISTIČNE SILE, RELIGIJA IN KLERIKALIZEM

Spremembe v rimsko-katoliški cerkvi

Najpomembnejša sprememba je decentralizacija papeške oblasti. Progressivni duhovniki, kardinali itd. so se borili za to, da se papeževa nezmotljivost nadomesti s »kolegialno nezmotljivostjo«. Zahtevali so, da se razrahlja dosedanja monarhični princip vladanja v cerkvi, da se prenese del papeževe oblasti na kolegij kardinalov. To je pomembna sprememba. Seveda gredo posamezni radikalni duhovniki še dalje in zahtevajo še večjo decentralizacijo oblasti, recimo ponekod v Latinski Ameriki, kjer terjajo, da postane vatikanska kurija izvršilni organ senata kardinalov in papeža. Senat kardinalov pa mora biti internacionaliziran in ne smejo imeti v njem glavne besede le italijanski kardinali. Ostre so bile zahteve, ki so v glavnem tudi prodrle, da se da nacionalnim škofovskim konferencam večja avtonomija, torej večje pravice, da se v nekaterih vprašanjih cerkev lahko prilagaja razmeram v državi itd. Takšne spremembe so bile dosežene, ker morajo imeti škojfe zaradi različnih razmer posameznih narodov v vsaki državi pravico, da se jim prilagajajo. Mnogi gredo še dalje v svojih zahtevah, npr. da dobio kaplani večjo samostojnost v odnosu do župnikov in škofov itd. Se več. Tudi laiki, verniki, naj bi imeli večje pravice, da sodelujejo v cerkvenem življenju in bogoslužju. To je prvi sklop sprememb.

Drugo področje sprememb je ekumensko gibanje, to je gibanje za zблиževanje različnih cerkva: katoliške, protestantske, pravoslavne itd. Ekumensko gibanje se razvija zlasti v zadnjem času. Pred desetletji se rimskokatoliška cerkev ni preveč zanimala za ekumensko gibanje. Menila je, da je pač edina zveličavna cerkev in da so druge pravzaprav vse krivoverne. Zakaj je prišlo do zблиževanja cerkva, zakaj so sedaj nenadoma bolj pripravljeni za takšno sodelovanje. Predvsem zato, ker cerkve nedvomno želijo okrepiti svojo ideološko fronto proti socializmu. Namesto nekdanjega protikomunističnega gibanja, križarskega pohoda proti komunizmu, bi se zdaj radi na nov način uprli zmagovitemu pohodu socializma po vsem svetu. Toda vzrok za ekumensko gibanje, za večje zблиževanje je tudi v sami katoliški cerkvi, ki se prav dobro zaveda, da je manjšinska cerkev v svetu. Medtem ko je bilo leta 1900 35 % vsega svetovnega prebivalstva katoliškega, predvidevajo, da bo leta 2000 samo še petina katolikov. To pa še ne po-

meni, da je katoliška cerkev šibka. Kljub manjšini je močna in ima velik vpliv na svetovna dogajanja s svojimi 2200 škofijami, s svojo politično močjo, saj je Vatikan hkrati tudi država, ki posega v mednarodna dogajanja.

Tretja sprememba je dokument o Židih, ki je rehabilitiral to ljudstvo. Leta 1751 je rimskokatoliška cerkev uvedla posebne rumene znake, ki so jih morali nositi Židje, da bi se razločevali od drugih in da bi se vedelo, da so Židje ubijalci Kristusa in krivci za Kristusovo smrt. Preketo je bilo torej celo ljudstvo Židov. Z dokumentom, ki ga je sprejel vatikanski zbor, pa so prenesli odgovornost za Kristusovo smrt na celotno človeštvo in tako Žide rehabilitirali.

Pomemben dokument je deklaracija o svobodi vere in vesti. Prej je bila rimska katoliška cerkev netolerantna do svobode vere in vesti. Tomaž Akvinski je pred stoletji dejal, da se katoliki lahko družijo z drugimi nekatoliki le v izjemnih primerih; praviloma je druženje katolikov z drugimi absurdno, lažno, škodljivo. Apostol Pavel je dejal, da se katoliki lahko družijo z nekatoliki samo takrat, kadar takšno druženje prinese katoliški cerkvi izjemno veliko korist. Ta netolerantnost je šla tako daleč, da so dali na indeks mnoga pomembnejša umetniška dela in imena, celo Sartra. Če bi ta indeks, kakršnega je imela nekoč katoliška cerkev, še danes veljal, bi tudi principi papeža Janeza XXIII. morali na grmado ali na indeks.

Znotraj cerkve so tudi gibanja s tendenco, da bi rimskokatoliška cerkev postala cerkev revnih, ubogih. Zavračajo bogastvo in pri tem se sklicujejo na to, da je bila cerkev po svojem izvoru revna, sklicujejo se na Kristusa, ki je dejal, da bo bogatašu težko priti v nebeško kraljestvo.

Cerkev se danes zavzema za miroljubno in aktivno koeksistenco med narodi in državami. Prej je bila netolerantna do idejno nasprotnih sistemov, medtem ko sedaj cerkev oziroma vatikanska država sodeluje na takšnih konferencah, kot je npr. konferenca o evropski varnosti, in je na njej imela celo pomembno vlogo. Papež Janez XXIII. je dejal, da je koeksistenca med ljudmi imperativ, pogoj za ohranitev miru, in da mora biti tudi cerkev bolj kritična do nekaterih vidikov blokvske politike.

Cerkev se ukvarja tudi s problemom diskriminacije. Znotraj nje so se pojavila gibanja, ki so zahtevala dokument proti rasni diskriminaciji. Nekateri so dejali, da je rasna diskriminacija Združenih držav Amerike nevarnejša od tiste, o kateri je cerkev vedno govorila, to je diskriminacije »za železno zaveso«. Cerkevni mogočniki v Združenih državah Amerike so bili seveda proti temu, da bi tako obravnavali rasno diskriminacijo.

Najpomembnejša sprememba rimskokatoliške cerkve je v pogledih na vprašanja ekonomske in socialne narave. V prejšnjem stoletju je cerkev branila kapitalizem, zasebno lastnino itd. kot nekaj absolutnega in absolutno nujnega ter napadala nove socialne sile, socializem itd. kot zlo, sedaj pa nasprotno meni, da je zasebna lastnina sicer nujna, da pa mora imeti svojo socialno funkcijo. Sedaj se cerkev s svojimi principi zavzema za to, da država podpira splošni blagor, da zaščiti delavca, zavzema se za sindikalno združevanje, zahteva razne oblike participacije, ki naj bi omogočile vsestransko afirmacijo delovnega človeka itd. Prišlo je torej do bistvenih sprememb. Spremenil se je tudi odnos do ateistov in komunistov. Medtem ko so nekoč govorili, da je komunizem norija razvrtnih ljudi, da je kuga, se zdaj zavzemajo za koeksistenco vseh ljudi ne glede na njihovo ideološko prepričanje, torej tudi za koeksistenco s komunisti in ateisti.

Znotraj globalnih so tudi manjše, toda pomembne spremembe. Tako, recimo, poudarjajo nujnost »razsvetljevanja«, ki govori o tem, da je treba resnico izvajati s spoznavanjem stvari in ne iz formalne avtoritete; o tem pišejo celo knjige. Tako je Truhlar napisal knjigo »Katolicizem v poglobljenem procesu«, kjer je poudaril ugotovitev, da je treba resnico izvajati iz poznavanja stvari, to pa je posreden napad na papeževo nezmotljivost. Pojavile so se zahteve za odpravo celibata, da bi se torej duhovniki smeli poročiti. To gibanje je zajelo celo Nizozemsko z vodstvom vred. Na Nizozemskem so celo izdali novi

katekizem, ki vsebuje toliko novih pogledov, da so morali oblikovati posebno kardinalsko komisijo. V tej je bilo šest kardinalov, ki so pregledali vsebino katekizma in dali svoje resne pripombe. Zelo pomembno pa je, da niso umaknili katekizma, kot bi to storili v prejšnjih časih, ko bi ga najbrž celo sežgali na grmadi, ampak so dodasamo kot vložek h katekizmu, ki še naprej kroži po Nizozemski in drugod. In presenetljivo je, da se je to zgodilo prav v Nizozemski, ki je imela 5000 duhovnikov, med njimi 70 škofov, in je nekoč nosila pečat mirne, solidne vere, saj je 10 % misijonarjev po vsem svetu prav iz Nizozemske. V katekizmu npr. govorijo o tem, da je treba na drugačen način govoriti o nesmrtnosti duše, da sedanje razlage niso dobre, da je treba drugače razlagati bivanje angelov itd. V katekizmu se zavzemajo za bolj prožno umevanje dogem. Tudi v drugih knjigah, v tistih npr. ki so jih napisali naši teologi, govorijo mnogo o tem, da je treba drugače umevati dogme. Pravijo, da so dogme pač obrazci, ki morajo ustrezati svojemu času. Nekeč so govorili o tem, da je svet nastal v šestih dneh, ker ljudje tega drugače ne bi razumeli. Danes se je treba približati razvojnemu nauku in težko je govoriti ljudem, ki so bolj izobraženi, s starimi obrazci, treba je uporabljati nove.

Podobno npr. pravijo za angele in treba je vedeti, da so ti obrazci nastali v času, ko so tako podoba angelskega bivanja prilagodili takratni ureditvi sveta. Kot so bili npr. v tedanji državi razvrščeni v različne stanove, v fevdalce, plemiče, barone itd., tako so tudi angele razvrstili po hierarhiji na nižje angele, nadangele itd. Zda je treba te predstave spremeniti in drugače razlagati angelsko bivanje. Nekateri gredo še dalje. Pravijo, da so nekoč prišli novinarji k nekemu duhovniku in ko jim je govoril o bu-distični veri in o Kršni, so ga vprašali, ali verjame, da se je to res kdaj zgodilo. Odgovoril jim je, da je vendar vseeno, ali se je res zgodilo ali ne, in da je resnica tisto, »kar me dela boljšega«.

Dopisna šola marksizma

V našem samoupravnem družbenem sistemu se srečujemo z interesi, ki često povzročajo konfliktno razmere in s tem dolgotrajno razreševanje posameznih vprašanj. Zato moramo v organizacijah ZK neprestano skrbeti za idejno rast organizacij kot celote in posameznikov v njej.

Danes lahko ugotovljamo, da je vse premalo članov ZK, ki se kakorkoli vključujejo v idejnopolično usposabljanje, pa čeprav tudi nivo

teoretičnega znanja ni tako visok, da bi lahko učinkovito in dosledno uresničevali naloge pri razvoju družbenoekonomskih in družbenopolitičnih odnosov na temelju ustave in kongresov ZK.

Zato se pri našem delu pogosto srečujemo z vprašanjem, katerega člana bi zadolžili za to ali drugo nalogo, kdo bi bil lahko predsednik te ali druge komisije ali kdo bi lahko predaval o takšni ali drugačni temi (Nadaljevanje na 9. strani)

Člani zveze komunistov na predavanju

Uresničevanje sklepov 5. seje CK ZKS

ORGANIZACIJA ZK

Gradivo in sklepe 5. seje CK ZKS so v naši delovni organizaciji obravnavali svet ZK in osnovne organizacije ter oddelki ZK v tozdih in organizaciji skupnih služb. Že prva seja sveta v mesecu januarju 1976 je pokazala resnost in zavzetost vseh članov ZK do obravnavanja sklepov in zaključkov. Še več, na podlagi le-teh so bili dopolnjeni in spremenjeni sklepi na svetu ZK delovne organizacije kot napotilo vsem osnovnim organizacijam za dopolnilo programov dela; osnovne organizacije so tako vključile v program dela vse bistvene zaključke, če niso bili že zajeti v programih dela ali pa so jih samo dopolnili v smislu sklepov na 5. seji CK ZKS. S temi dopolnitvami programov dela osnovnih organizacij in oddelkov se je bistveno povečala aktivnost in angažiranje posameznih članov ZK tako v osnovnih organizacijah kot tudi v drugih družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih.

Pri pregledu in ugotavljanju aktivnosti dela in delovanju osnovnih organizacij ZK je opaziti, da je bila njihova akcija usmerjena predvsem v razreševanje problemov z naslednjih področij:

- gospodarjenje v tozdu in delovni organizaciji,
- planske obveznosti in kvaliteta dela,
- akcije za izboljšanje poslovnih rezultatov,
- razreševanje medsebojnih odnosov in samoupravljanje,
- ocena idejnopolitičnega delovanja posameznih članov ZK in ocenjevanje razmer v njihovem okolju,
- izobraževanje in usposabljanje (strokovno) ter idejno politično izobraževanje članstva,
- aktivnost in sodelovanje z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami v tozdu in delovni organizaciji,
- kadrovanje in kadrovska politika v ZK kakor izven nje,
- preverjanje in obravnava kandidatov za sprejem v ZK,
- uresničevanje ustavnih in zakonskih določil v praksi in še druga vprašanja, ki zadevajo bodisi organizacijo ZK ali delovno organizacijo kot tako.

Obravnavanje gospodarskih in samoupravnih razmer v tozdu kakor tudi v delovni organizaciji je bila osrednja tema razprav tako na sve-

tu ZK delovne organizacije kakor tudi v osnovnih organizacijah oziroma oddelkih ZK. Nenehno so poudarjali smiselnost organiziranosti naše organizacije združenega dela in vseh njenih funkcij ter aktivnosti v skladu z določili, ki jih prinaša zakon o združenem delu.

Pokazala se je tudi potreba po obravnavanju vprašanj na področju integracijskih procesov; stalno smo spremljali njihov razvoj in napredek pri uresničevanju ciljev integracij in njihove utemeljenosti. ZK kot tudi druge družbenopolitične organizacije ter delovna organizacija Sava kot celota so si močno prizadevali, da bi dosegli čim boljše rezultate in čimprejšnjo konsolidacijo z vsemi priključenimi skupnostmi tozdov. Ob tem so nastajali seveda tudi različni problemi s katerimi se je srečeval tako svet ZK kot tudi osnovne organizacije in strokovni sektorji; te probleme pa smo skušali sprosti in na najbolj primeren način reševati. Cilji in smotri integracijskih procesov so nam bili dobro poznani, zato se ni čuditi veliki aktivnosti in zanimanju za to področje, za reševanje problemov ter čim hitrejše aktiviranje in združevanje vseh poslovnih, tehnoloških, kadrovskih in drugih funkcij. Menimo, da so bili doseženi zadovoljivi uspehi, čeprav nas na tem področju čaka še veliko dela.

Viden napredek opažamo na področju idejnopolitičnega izobraževanja in usposabljanja članov ZK, še posebno skrb pa posvečamo kandidatom za sprejem oziroma novosprejetim članom ZK. Evidentiranje možnih kandidatov za člane ZK poteka vzporedno z ostalo aktivnostjo in delom ZK in tudi na tem področju so precejšnji rezultati. V ZK smo preverjali tudi idejnopolitično usmerjenost posameznih članov in njihovo delovanje v okolju, kjer živijo in delajo. Iz teh ocen in preverjanj smo ugotovili razne nepravilnosti članov ZK, zato so imele nekatere osnovne organizacije na tem področju veliko dela pri razčiščevanju nastalih problemov idejnopolitičnih odklonov nekaterih svojih članov.

Med članstvom pa je idejno razčiščevanje in ukrepi, ki so temu sledili, naleteli na pozitiven odmev. To akcijo je vodil predvsem svet ZK delovne organizacije, ki pa je nemalekkrat naletel na težke probleme, še posebno pri vodstvenih in vodilnih

delavcih, toda akcija je stekla in še teče v pozitivni smeri, za kar gre vsekakor priznanje idejni zrelosti velike večine našega članstva in osnovnih organizacij ZK ter pripravljenosti, da se razčistijo vsa idejna odstopanja in nesoglasja posameznikov v ZK.

Nekoliko manjša je aktivnost članov in osnovnih organizacij na področju sodelovanja s krajevnimi skupnostmi; premajhna je tudi angažiranost naših članov v krajevni samoupravi in v družbenopolitičnem življenju v okolju, kjer živijo.

Pri razreševanju problematike družbenega standarda in rekreacije zaposlenih je bila tako na svetu ZK kot tudi osnovnih organizacij premajhna aktivnost in obravnavanje problematike, kar pa ne smemo trditi za druge družbenopolitične organizacije v delovni organizaciji.

Zato so se člani ZK bolj usmerjali v reševanje te problematike v sindikatu, mladinski organizaciji in samoupravnih organih, od koder izhajajo tudi vsi predlogi za uresničevanje sprejetih programov; za to pa je potrebno aktivno vključevanje in delo članov, ki so izvoljeni v omenjena predstavniška telesa.

Delegatski sistem in delo samoupravnih interesnih skupnosti ter delo posameznih delegatov v teh dejavnostih je stalno spremljal tako svet kot tudi nekatere osnovne organizacije; z omenjenim pa nismo v celoti zadovoljni, saj samoupravna organiziranost in delo organov še v celoti ni zaživelo, da bi bili vidni večji rezultati, prizadevanja članov ZK in drugih.

Osnovne organizacije so stalno spremljale in kontrolirale izvajanje sprejetih sklepov in priporočil ter programa dela, še posebno tistih, ki so bili sprejeti po obravnavanju gradiva in sklepov 5. seje CK ZKS.

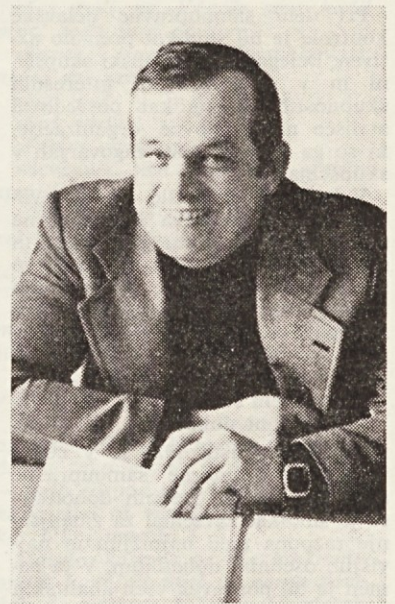
Osnovne organizacije ZK so obravnavale tudi vprašanja s področja solidarnostnih akcij. Vse solidarnostne akcije, ki smo jih organizirali, so v delovni organizaciji po zaslugi družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov dovolj dobro uspele, o čemer govorijo solidarnostna pomoč prizadetim področjem ob potresu, vpis posojila za ceste itd.

V splošnem lahko zaključimo, da smo v ZK v preteklem letu precej razgibali dejavnost vseh pomembnih področjih življenja in dela naše delovne organizacije. Na nekaterih področjih bo potrebno to aktivnost sicer še pospešiti. Še naprej pa bo ena osnovnih nalog organizacije ZK v Savi boj za boljše poslovne rezultate in stabilnost gospodarstva ter utrditev samoupravnih odnosov v kolektivu in širši družbeni skupnosti.

SINDIKAT

1. Gospodarjenje in produktivnost dela

Sindikati se je aktivno vključil v razpravo pri izdelavi gospodarskega načrta in akcijskega programa za leto 1976. Prav tako je predsedstvo sindikalne konference obravnavalo vsa poslovna poročila in v zvezi s tem sprejelo ustrezne zaključke. Po osnovnih organizacijah je bila razprava o problemih proizvodnje, povečanje produktivnosti, izboljšanja tehnološke in delovne discipline. O težki gospodarski situaciji smo informirali tudi ostale sindikalne organe na nivoju občine in republike. Da bi povečali izkoriščenost strojev in delovnih naprav, smo se dogovo-

TONE BAJUK je odšel na novo delovno dolžnost

S 1. februarjem 1977 je odšel iz Sava dosedanji predsednik delavskega sveta delovne organizacije in Organizacije skupnih služb Anton Bajuk. Na občinskem komiteju ZK je prevzel dolžnost organizacijskega sekretarja.

Tov. Bajuk je bil naš dolgoletni sodelavec, znan pa je bil pri nas tudi kot izredno prizadeven družbenopolitični delavec. Na zadnji seji delavskega sveta, ki jo je še vodil, so se mu zahvalili za njegovo delo, mi pa mu pri delu na odgovornem delovnem mestu želimo tudi v prihodnje veliko delovnih uspehov.

Uredništvo

rili s kadrovske službo za uvedbo posebnega dodatka (10%) za produktivno normirano delo.

Še vedno je premajhno zanimanje vodstev tozdov in tudi premalo pobude predsednikov izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata, da bi aktivirali vse člane sindikata za reševanje tovrstne problematike.

2. Samoupravljanje

Sindikati je največ pripomogel k izboljšanju neposrednega samoupravljanja v organiziranem sindikalnih skupin. V letu 1976 smo trikrat organizirali sindikalne skupine za vse člane kolektiva. Na skupinah je bilo veliko razprav in koristnih predlogov zlasti na področju urejanja notranjih problemov v tozdu in izboljšanju medsebojnih odnosov.

Posebna oblika aktivnosti izvršnih odborov osnovnih organizacij je pri obravnavanju disciplinskih prekrškov. Vse težje kršitve delovnih dolžnosti so analizirali izvršni odbori osnovnih organizacij in posredovali svoje stališče samoupravnim organom. V enem primeru je sindikat (Marketing) celo zahteval razveljavitev sklepov sveta za medsebojna razmerja in obravnave na drugi stopnji (delavskega sveta).

(Nadaljevanje na 8. strani)

Razprava na sindikalni skupini

(Nadaljevanje s 7. strani)

Pri delu samoupravne delavske kontrole je bil sindikat premalo aktiven. Delegatom v občinski skupščini in v samoupravnih interesnih skupnostih je sindikat posredoval stališče naše delovne organizacije, ki so ga delegati tudi zagovarjali v skupščinah.

V letu 1976 je prišlo do nepravilnega odnosa vodstva Polikema na seji delavskega sveta glede dela in stališč naše delegacije. Predsedstvo sindikalne konference je obsodilo takšen način dela in ravnanja posameznih vodilnih delavcev Polikema.

3. Družbeni standard in osebni dohodek

Sindikalna lista 1976 je v celoti vključena v interne samoupravne akte. Pri delitvi osebnih dohodkov se je sindikat zavzemal za zmanjšanje razpona med najnižjim in najvišjim osebnim dohodkom. V ta namen je bil popravek vseh analitskih ocen delovnih mest in sicer za osem točk navzgor. Najnižji osebni dohodek je bil 2.600,00 din, vendar pod pogojem, da je delavec dosegel povprečni presežek norme (110 %) in kvaliteto dela 107 %.

delovna organizacija. Za množično vključevanje članov kolektiva v športnorekreacijsko dejavnost je bilo ustanovljeno športno društvo GUMAR.

V družbenopolitično izobraževanje so bili vključeni vsi sindikalni aktivisti (okoli 120 članov).

4. Organiziranost in kadrovska politika

V vsakem tozdu je osnovna organizacija sindikata. Vse osnovne organizacije sindikata so povezane v 4 konference osnovnih organizacij sindikata. Predsedstvo sindikalne konference je delegatsko sestavljeno iz vseh osnovnih organizacij sindikata.

V letu 1976 je imelo predsedstvo sindikalne konference 9 rednih sej.

Udeležba in aktivnost članov na sejah je bila zadovoljiva. Pri delu sindikalnih organov je še vedno premalo pobud izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata.

Kadrovska komisija je redno ocenjevala moralno politične lastnosti delavcev, ki so zasedali vodstvena in vodilna delovna mesta. Prav tako je kadrovska komisija pregledala in predlagala vse kandidate za posamezne samoupravne funkcije znotraj in izven delovne organizacije.

do slehernega mladince ali pa je prišla v izmalčeni obliki.

Z novo organizacijo smo odprli možnosti za boljše delovanje članov ZSMS. Sedaj lahko bolj neposredno izražajo svoja stališča in se tudi neposredne vključujejo v delo. S tem je obremenjen tudi precej zmanjšana možnost za formalno odločanje v imenu osnovnih organizacij brez njihove vednosti. Delo mladine je bilo tudi do sedaj široko zasnovano. Naša aktivnost je konkretna in neposredna, vsak član ima možnost izražati svoje mnenje ter širiti in izvajati pobude in akcije, ki so skupnega pomena za vse člane ZSMS in tudi člane delovne organizacije. S tesnejšo povezavo z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami smo dosegli večjo širino delovanja in večjo učinkovitost, obstojajo pa še zmeraj odprte možnosti za še tesnejše sodelovanje.

Boljša učinkovitost je tudi rezultat izvrševanja sklepov in stališč ter uresničevanja akcijskega programa. Ta je bil skoraj v celoti izpolnjen. K temu moramo dodati celo vrsto nalog, ki niso bile zajete v akcijskem programu, a so prav tako izvršene. Vzroke za to, da posamezne akcije niso bile izvršene, smo vsestransko analizirali in na podlagi tega ukrepali in izvedli ustrezne kadrovske zamenjave.

Da bi dosegli tudi kvaliteten premik, smo skrbeli tudi za idejnopolitično izobraževanje članov ZSMS Sava. Oblike tega izobraževanja so bile politične šole, mladinske politične šole, delovni in izobraževalni seminarji, predavanja, javne tribune ter tečaji oziroma seminarji v

raznih organizacijah in društvih. Kljub doseženim rezultatom se še vedno kažejo pomanjkljivosti pri prevzemanju odgovornejših funkcij in vestnem opravljanju teh funkcij. K temu prispevajo tudi posamezni člani ZK iz vrst mladine, ki ne delujejo v skladu z dolžnostmi in obveznostmi, ki so jih sprejeli kot člani ZK in so v ZSMS samo formalni člani.

Take člane morajo obravnavati osnovne organizacije ZK, ZSMS mora imeti odločilno besedo pri spremanju novih članov v ZK iz vrst mladih, kar do sedaj ni bilo vedno. Od nekoga, ki nima pravičnega odnosa do ZSMS, ne moremo pričakovati, da bo imel bistveno drugačnega do ZK, razen če ga k temu ne vodijo osebni interesi.

Giede intormiranja je veliko narejenega. Predvsem v tem, da je bolj kvalitetno in tudi bolj hitro. Vsak mladinec je lahko seznanjen s sleherni akcijo ZSMS ali katere druge družbenopolitične organizacije, organizacije ali društva, ki je zanimiva za mladino in spada v njeno interesno področje. Glede teh področij je tudi preko delegatskega sistema velika možnost vplivanja. Imamo pa pripombe na delo naših delegatov, ki svojo funkcijo ne opravljajo tako, da bi zadovoljivo izpolnili svojo delegatsko dolžnost; glede tega smo ukrepali in bomo tudi v bodoče na podlagi kadrovske evidence to stanje izboljšali.

Rezultati takega stalnega dela so vidni, ZSMS Sava Kranj je v okviru občine ena najbolj organiziranih in ena najbolj aktivnih organizacij ZSMS.

Novosti iz sporazuma...

(Nadaljevanje s 1. strani)

doseženem normalnem poslovnem uspehu organizacijske enote ali pa DOGOVORJENI OSEBNI DOHODEK, ki se vsako leto določi posebej v gospodarskem načrtu za povprečni delovni rezultat posameznika (110 % količinski in 107 % kakovostni učinek).

Kot je bilo že rečeno, je poglavje analitične ocene vrednosti opravil nekoliko izpopolnjeno. Da bi si lahko lažje predstavljali spremembe, prikazujemo dosedanje strukturo posameznih kriterijev analitskih ocen delovnih mest, strukturo po samoupravnem sporazumu kemijske panoge in predlagano strukturo:

Za uspešno poslovanje je treba veliko strokovnega dela

Torej najnižji osebni dohodek ni bil izključno socialna kategorija, ampak tudi povezan z ustreznim povprečno prizadevnim delom posameznika (lenuhov nismo podpirali).

Delovni pogoji v nekaterih tozduh so se bistveno izboljšali, vendar ostaja to področje dela sindikata še vedno med najpomembnejšimi. Delovni pogoji v tozduh TTI, KET, delno TAP in Umetno usnje so še vedno nerešeni in jih je v srednjeročnem obdobju 1976—1980 potrebno izboljšati.

V zaključkih sindikalne konference leta 1975 smo med drugim sprejeli, da bo obrat družbene prehrane zgrajen do 1. 1. 1977. V letu 1976 smo komaj izdelali potrebne projekte in načrte. Zaradi izredno težke problematike na področju celodnevne prehrane naših delavcev, je potrebno zagotoviti finančna sredstva in pričeti v letu 1977 z izgradnjo obrata (veliko število samskih delavcev, mlade družine brez najmanjših pogojev za kuhanje doma...).

Pri stanovanjski politiki se je sindikat zavzemal za spremembo načina združevanja sredstev v usmerjeno in solidarnostno gradnjo, in sicer tako, da v bodoče ostane več sredstev, s katerimi bo razpolagala

Velika večina članov ZK, ki delajo v sindikalnih organih, so zelo aktivni.

ORGANIZACIJA ZSM

S sklepi 5. seje CK ZKS je bila ZSMS Sava seznanjena in se je v svojem delu v preteklem obdobju preko svojih 30 osnovnih organizacij zavzemala za uresničitev le-teh. Organizirano in aktivno smo delovali med mlado generacijo v delovni organizaciji pa tudi izven nje. Pri tem se nismo v svojem delu omejevali samo na člane ZSMS, ampak tudi na vse mlade in tudi druge člane naše delovne skupnosti.

Imeli smo določene težave zaradi neaktivnosti v posameznih osnovnih organizacijah in drugih organih. Priča smo tudi negativnim pojavom, ki so v nasprotju z našo idejno usmeritvijo. Na take pojave smo sprotno reagirali in jih tudi onemogočali in odpravljali. Toda s tem naše delo na tem področju ni končano. Eden vzrokov tega je zgrešena miselnost določenih sredin, da je ZSMS »zadolžena« samo za športna tekmovanja, kulturno zabavne prireditve in podobno, tako da idejno-politična usmerjenost ZSMS Sava ni prišla

Skupina kriterijev	Po sam. spor. kemijske panoge		
	Sedaj	Predlog	
	%	%	%
1. Strokovnost in znanje	30,62	30 — 70	32
2. Odgovornosti	45,93	20 — 40	37
3. Napor	9,57	10 — 30	16,5
4. Delovni pogoji	13,87	do 20	14,5

Skupna teoretična vsota vseh točk analitične ocene je 400 (100 %) — brez konstantnega števila točk.

In kje so spremembe? V skladu z družbenim dogovorom o načelih za izvajanje kadrovske politike se zahtevana praksa zmanjša od sedanjega največ 8 let na največ 5 let, poveča pa se število točk za zahtevana teoretična in funkcionalna znanja na tehničnih delovnih mestih in poklicnih delovnih mestih širokega profila. Kriterij »ozke strokovne usmerjenosti« se spremeni v kriterij »zahtevana specializacija«, s tem pa se spremeni tudi vsebina tega kriterija, ki je sedaj namenjen vrednotenju zahtev po dodatnih znanjih, ki so potrebna za uspešno opravljanje nalog na delovnem mestu in jih ni v rednem programu izobraževanja.

Naslednja sprememba v sistemu analitične ocene je pri stopnjevanju kriterija odgovornost za naloge, s tem, da so predvidene vmesne stopnje med prejšnjimi 3 — 9 — 16...

Na novo je formulirana tudi organizacijska odgovornost, ki sicer upošteva vrsto dela, za katerega vodenje in organizacijo gre (pripravljeno — organizacijsko nepripravljeno delo, struktura delavcev, število...), ne upošteva pa več prejšnje delitve na vodenje delovne organizacije in vodenje proizvodnje.

Precejšnja sprememba je tudi predvidena pri vrednotenju kriterijev naporov. Vrednost fizičnega napora je precej višja od dosedanje (največ 28 točk), uveden pa je tudi nov kriterij — napor pri delu z ljudmi. Kriteriji ekoloških pogojev dela ostanejo nespremenjeni tako glede vrste kriterijev kot glede njihove vrednosti in načina stopnjevanja.

Pri vseh naštetih spremembah pa je potrebno še poudariti, da so sestavni del samoupravnega sporazuma še določila posameznih stopenj.

(Dalje prihodnjik)

Verižna reakcija

Izraelski pisatelj Ephraim Kishon, avtor pričujoče satire, je samosvoj humorist. Glavne poteze njegovega humorja so: samokritičnost, prikazovanje majhnih napak in izkrivljanj izraelskega vsakdana, njegove družbe, ki temelji na kolektivizmu v kibucih (Kibuc — hebr. zbiranje — kolektivna poljedelska naselbina v Izraelu) in prehaja v kapitalizem. Avtor ima oster čut za opazovanje in na ljubezniv ter prijazen način opazuje in opisuje okolje. Sporoča nam dvoje:

1. da je v Izraelu vse čisto drugače kot kje drugje,

2. da je v Izraelu vse ravno tako kot drugje, kajti ljudje, o katerih govori njegove zgodbe, so ljudje z vsemi svojimi lastnostmi in že samo s tem nudijo priložnost za vedrost.

Nihče ne sili novega naseljenca, naj se navdušuje za kibuco. Tudi privatnemu podjetništvu se v naši majčkni deželi odpirajo neizmerna in rodovitna polja.

Če se, na primer, razve, da je novi naseljenec dobil uvozno dovoljenje za škatlo šivank, nastane na tržišču šivank divja panika, kajti škatla šivank zadostuje potrebam dežel za pet let. V takem primeru bodo naši genialni finančniki zagotovo našli genialno rešitev; recimo, pokupili bodo vse obstoječe zaloge šivank, škatlo novega naseljenca vrgli v morje in tako ogromno profitirali. Seveda pa sploh ni nujno, da so v omenjeni škatli šivanke. Važno je, da se škatla ali škatli podobni predmet vrže v morje.

Na splošno pa naš trgovec ne uživa takega ugleda, kot npr. njegov kolega v Združenih državah; verjetno zato ne, ker pri delu s strankami ni čisto korekten. Nikoli ne bom pozabil čevljarja iz Bronxa, ki je v svojo izložbo obesil plakat z napisom: »Medtem ko čakate, vam popravimo čevlje!« Za popravilo svojih čevljev je potreboval cele tri mesece in ne lažem, če povem, da sem te tri mesece zares čakal na popravilo. Ameriški obrtniki delajo zelo natančno.

V Angliji vsak oče zagotovo ve, kaj bo nekoč postal njegov sin: pek, industrialec, državni uradnik, socialist, lord (ali oboje). Pri nas pa ni tako. Pri nas odrasli nikoli ne vedo, s čim si bodo naslednji dan služili kruh. Lahko se zgodi, da kakega meščana na cesti povprašajo za ime določene ulice in od takrat se le-ta vdnja kot vodič za tujce.

Jaz, na primer (naj končno le preidem k temu) v zadnjem času proizvajam pralne stroje. Preden sem se posvetil pisateljevanju, sem študiral kiparstvo in zaradi tega služboval kot nočni čuvaj. In verjetno bi bil še vedno elektromehaničar, če naju z ženo ne bi takrat povabili Spieglovi.

Bil je hladen nedeljski večer, ko sva žena in jaz obiskovala Spieglove in se dve uri na smrt dolgočasila. Tega ne povem rad, kajti Spieglova — posebno Aurel — sta prijetna človeka in ljubezniva gostiteljca. Toda nekako nam je zmanjkalo snovi za pogovor in ob desetih zvečer sva le s pomočjo dlani in kazalcev uspela obdržati oči odprte. Ob pol enajstih so mi še dlani otrdele in postalo mi je jasno, da morava takoj oditi, sicer ne bom imel več toliko moči, da bi zbudil ženo, ki je že zadremala. Z mobilizacijo poslednje energije sem spo-

ročil gostiteljema, da ju morava zapustiti.

»Ne, tega ne smeta!« je iz drema-vice poskočila gospa Spieglova. »Čemu taka naglica?«

»Žal mi je,« sem zajecjal, »kljub vsemu... sedaj morava zares iti... ker... sedaj... jaz imam važen poslovni zmenek. Zares mi je žal.«

»Ne bodi neprijeten,« je rekel Aurel Spiegel. »Ljudje lahko počakajo.«

Posrečilo se mi je, da sem svoj glas obarval z odtokom žalosti: »Veliko raje bi ostal tukaj. Pa nič ne pomaga. Če ne pohitiva, bova zamudila zadnji avtobus.«

»Le kam hočeta tako pozno?«

»V Petah Tikvah (12 milj od Tel Aviva). Tam imam namreč zmenek. Zal...«

»No prav.« Aurel je resigniral. »Potem vaju bom z avtom potegnil do postaje.«

»Ne, ne!« sem protestiral. »Prosim ne! Nočeva vama delati nadleže.«

»Smešno,« je rekel Aurel in si že oblekel plašč.

Ko sva na postaji izstopila iz njegovega avta, sva se prisrčno zahvalila, počakala še nekaj sekund in se peš odpravila domov. Nisva pa računala z zlatim Aurelovim srcem. Dohitel naju je, ustavljal avto in stekel proti nama.

»Kam pa, bedaka? To vendar ni postaja za avtobus proti Petah Tikvah!«

V istem trenutku naju je zgrabil, dobrotnik, in naju zapeljal na pravo postajo, kjer ni bilo žive duše več. Aurelu ni bilo žal truda in je skrbno preštudiral slabo osvetljeni vožni red. Iz grla se mu je izvil vzdih: »Moj bog, zadnji avtobus je odpeljal pred petimi minutami. Saj to je strašno! Sedaj bosta zaradi naju zamudila ta važno zmenek!«

»Nič zato,« sem ga miril. »Tako važen pa spet ni.«

»Kaj ne. Sicer ne bi tako silil na pot. Veš kaj, jaz vaju odpeljem tja.«

»Tega ne dovolim!« sem vzemirjeno zaklical. »Tudi gostoljubnost mora imeti meje!«

»Nobene besede več,« je odločil Aurel. »Ne bi mogel spati, če vaju sedaj ne bi odpeljal v Petah Tikvah...«

In tako smo se odpeljali. Vso vožnjo sva čepela v zadnjem delu avta, z očmi, uprtimi v počasi izginjajoče luči Tel Aviva in s črnim obupom v srcih.

Petah Tikvah je bil res v mesecini, ko smo prispeli. »Kam naj zapeljem?« je vprašal Aurel in zadrževal zehanje. Možgani so mi začeli vročično delati. Edini naslov, ki sem ga v tem kraju poznal, je bil hotel Grienspan.

»Prosim, izstopila bi pri Grienspanu!« Končno sva bila spet zunaj, se zahvalila Aurelu za prijaznost in vstopila v hotel. Nejeveren nočni portir naju je sprejel.

»Samo trenutek,« sem rekel in mu pomahal. »Takoј bova odšla!«

Medtem ko sva stala tam in čakala na hrumenje odhajajočega avtomobila, se je začela žena optekati. »Nazaj prihaja,« je zastokala. Tedaj so se obrnila vrtljiva vrata. Aurel je vstopil, povedal, da ga zebe in naročil skodelico čaja. Portir je postal še za nekaj stopenj bolj nezaupljiv.

»Kaj se dogaja tu — Koga prav-zaprav iščete?«

»Kdo, jaz?«

»Da, vi.«

»Če mislite mene — jaz imam tu zmenek z gospodom... torej na kratko... in moram takoj govoriti z njim.«

»Kako se piše?«

»Kaj to pomeni — kako se piše? Ah, ja, seveda. Vi hočete vedeti njegovo ime. Herschkowitz, če se ne motim. Tako je — je g. Herschkowitz že prišel?«

»Da, je odgovoril portir. »Tu je.«

»Prosim, pogledajte še enkrat,« sem rekel z zvišanim glasom. »Mora biti tu. Zmenjen sem z njim.«

»Če vam povem, da je tu. Na številki 23.«

»Ta Herschkowitz je res pravi. Stavil bi, da ne bo prišel.«

»Ampak on je prišel,« je trobil portir. »Kolikokrat naj vam še povem, da je tu?«

»Kdo je tu?«

»Herschkowitz. Na št. 23. Takoj ga bom poklical.« Se preden sem lahko preprečil, je zgrabil telefon. »Gospod Herschkowitz? Oprostite, ker motim... žal vas moram zbuditi... nekdo je tu in želi nujno govoriti z vami.« Pokril je mikrofona in se obrnil k meni. »Herschkowitz želi vedeti, za kaj gre?«

»Osebna zadeva,« sem odgovoril.

»Strogo zaupno.«

Ko je H. prišel po stopnicah dol, v pižami in z zaprtimi očmi, sem imel občutek, da mi je ovratnik nenkrat postal za dve številki premajhen. Na čelu moje zakonske žene so se z neverjetno naglico nabirale brezštevilne potne kapljice. Oba sva škilila proti vratom. Le Aurel je sedel tam in udobno srkal svoj čaj.

Herschkowitz je z zlovoljnimi izrazom stopil k nama. Naenkrat se je njegov obraz, kot začaran, zjasnil. »Zdravo, stara sablja!« je sijoč zaklical proti Aurelu.

»Kaj pa ti tukaj — To je pa res veselo presenečenje!«

Minute, ki so sledile, sta bila prijatelja zaposlena s tem, da sta si padla v objem, se trepljala po hrbtu; midva pa sva stekleno buljila v vrata. Končno je Herschkowitz izvedel od Aurela, da bi pravzaprav jaz želel govoriti z njim.

»Kaj želite?« me je s prijaznim nasmehom vprašal Herschkowitz.

»Hja, to ni tako preprosto. Kadi-te?«

»Ne.«

»Jaz tudi ne. Včasih sem kadil pipo, toda moj zdravnik...«

»Torej, gospod Herschkowitz, nekaj me zanima:«

»Kaj pa?«

»Saj veste...«

»Pralni stroji?«

»Seveda!« sem vzkliknil. »Pralni stroji!«

»Potem razumem vašo naglico,« je rekel Herschkowitz.

»Takoј bom poklical Neumana iz Chaderaha.«

»Prosim, ne sedaj,« sem rekel moledujoč. »Pozno je že. Saj lahko jutri govoriva z Neumanom.«

»Ste trčeni — Jutri Neuman leti v Milano!«

Začel je vrteti številčnico, se opravičil očitno besnemu Neumanu, da ga tako pozno moti pri spanju — toda gospod iz Tel Aviva je pravkar prišel in morda bi stvar lahko kar takoj uredil.

Minuto kasneje je Herschkowitz prišel k najini mizi in nama povedal, da morava takoj v Chaderah. Aurel bo gotovo tako prijazen in naju bo odpeljal tja.

Aurel naju je odpeljal. Neuman, po vsem videzu koleričen značaj, je takoj prišel k stvari in me informiral, da lahko dobim še 30 % akcij.

»Kupite — da ali ne?«

»Jaz... ali lahko še malo premislím?«

Neuman je vstal. »Da bo šlo vse kot je treba, morava poiskati še Weingartnerja. Pridite.«

»Nobenega Weingartnerja ne potrebujem,« sem hripavo odvrnil. »Kupim vse akcije.«

Potem sem moral podpisati vse mogoče papirje — to se je odigravalo že v rožnati zarji. Ko je bilo za mano sem zdramil ženo in ko se je daniilo, sva bila že v Tel Avivu. Med potjo v svojo pisarno sem kupil časopis. Masten napis na naslovni strani je oznanjal, da je »Neuman-Kishon Trust Company« v Chaderachu ustanovila največjo tovarno pralnih strojev in deželi. Kapitalistično podjetje socialističnih sindikatov ima 20 % deleža, jaz pa 30 %. Tovarna, tako je pisalo, bo začela takoj obratovati, da bi oskrbela ves Srednji vzhod s pralnimi stroji.

Iz nemščine prevedla: Ivanka Mohor

Dopisna šola

(Nadalejevanje s 6. strani)

mi, ki se nanaša na nadaljnjo izgradnjo naše družbe.

Prepričan sem, da vse sedanje oblike idejnopolitičnega usposabljanja, ki jih poznamo in izvajamo po osnovnih organizacijah, ne zadoščajo več vedno večjim potrebam in zahtevam marksističnega in samoupravnega znanja. Take izkušnje in ugotovitve so tudi organe ZKS pripeljale do nove zamisli v tem, da bi ustanovili dopisno šolo marksizma, ki naj bi za neposredno prakso, torej za osnovne organizacije ZK, usposabljal komuniste za oblikovanje idejnopolitičnih jeder. Tako usposabljanje je prav gotovo nova metoda dela, ki lahko popestri in obogati dosedanjo prakso. Menim pa, da kljub novi možnosti ne smemo prenehati razmišljati, kaj, s čim in kako bi razširili in poglobili znanje večjemu številu članov, saj se bo v dopisno šolo lahko vključil le en član osnovne organizacije. Dopis-

na šola je šele zamisel, kljub temu pa moramo po osnovnih organizacijah že desedaj razmišljati in se pogovarjati o tem, kdo izmed članov bi se v to šolo lahko vključil in tako usposobil za idejnopolitično delo. Dopisna šola bo za uspešni študij prav gotovo zahtevala veliko sposobnost, volje in osebnega dela. Zato moramo v pogovorih in izbira-nju članov razmišljati predvsem o naslednjem:

— koga bi dopisna šola zanimala, — kdo bi lahko postal nosilec idejnopolitičnega dela,

— kdo bi bil sposoben vzpodbuditi aktivnost osnovnih organizacij,

— kdo bi z zanimanjem in voljo opravljal opredeljene naloge,

— kdo je pripravljen poglobiti marksistično znanje za prakso in je pripravljen pridobljeno znanje posredovati delovnim ljudem.

Prepričan sem, da s skrbno analizo omenjenih osnovnih zahtev in objektivnih razgovorih v osnovnih organizacijah ne bo problem, da naših kandidatov ne bi vključili v dopisno šolo marksizma.

Poročilo o smučarskem prvenstvu Save

Dne 27. februarja 1977 je bilo v Martuljku smučarsko prvenstvo Save.

Na 11. prvenstvu je sodelovalo okoli dvesto smučark in smučarjev Save — prvič tudi iz Totre in KTM Protektor. Pripravo proge in organizacijo tekmovanja so prevzeli Martuljčani in reči moram, da so svoje delo opravili odlično. Tudi vreme nam je bilo naklonjeno, saj je bila čudovita sončna nedelja, zato je bil hkrati tudi za mnoge prijeten nedeljski izlet.

Rezultati ŽENSKÉ EKIPE

I. OSS 1

1. Marjanca Jerman
2. Ivanka Valenčič
3. Helena Rančigaj

II. POS

1. Jožica Pravst
2. Dragica Kavšek
3. Ema Zajc

III. TAP

1. Magda Kajin
2. Vlasti Knez
3. Metka Mohorčič

IV. TOTRA 1

1. Anka Gašperšič
2. Tonka Zobjek
3. Branka Grošelj

V. SIS 1

1. Mira Grm
2. Marjeta Bajec
3. Sonja Oberstar

MOŠKE EKIPE

I. OSS 1

1. Ferdo Meglič
2. Andrej Valenčič
3. Drago Zajc

II. TAP 1

1. Milan Možina
2. Franc Valančič
3. Jože Zupan

III. KET 1

1. Ivan Rupar
2. Miro Komac
3. Jože Zupan

IV. KET 2

1. Vladimir Marn
2. Janez Kompare
3. Janez Gorjanc

- V. TPP — OPP
- VI. Umetno usnje
- VII. TAP 2
- VIII. OSS 2
- IX. TAP — PA
- X. TTI 2
- XI. KET 3
- XII. TOTRA 1
- XIII. TAP 4
- XIV. KTM 1
- XV. FRS
- XVI. TTI 4
- XVII. TAP 5
- XVIII. KET 4
- XIX. TTI — SKK 2
- XX. TTI — SKK
- XXI. TOTRA 2
- XXII. KTM 3
- XXIII. SIS 2
- XXIV. TAP 3
- XXV. KSS

MOŠKI od 28 do 38 let

1. Drago Zajc
2. Andrej Valenčič
3. Ferdo Meglič

ŽENSKÉ do 28 let

1. Ema Zajc
2. Meta Mohorčič
3. Marjana Markelj

MOŠKI do 28 let

1. Pavel Bajt
2. Jože Zupan
3. Milan Možina

ŽENSKÉ nad 28 let

1. Helena Rančigaj
2. Marjanca Jerman
3. Dragica Kavšek

MOŠKI nad 38 let

1. Jože Andrijašič
2. Niko Jamnik
3. Viktor Šuštaršič

TRIM

Radiotelevizija Ljubljana bo v sodelovanju z Anteno izdala posebno trimsko knjižico. Vsebovala bo vse, kar je vsebovala serija oddaj »TTT« in še nekatere druge sestavke. Prosim vas, če nam pomagate tako, da s primernim besedilom objavite nekaj poslanega materiala v vašem glasilu, da bi knjižico približali čim večjemu krogu ljudi. Mislimo, da bo knjižica imela obliko in obseg normalne številke Antene in da bo izšla meseca maja. Založili bomo le toliko izvodov, kolikor bomo prejeli prednaročil. Cena knjižice bo 10 novih dinarjev.

Skupaj z Ljubljanskim dnevnikom pripravljamo široko akcijo trimskih srečanj po delovnih kolektivih in da mi lahko sporočite, če ste za to zainteresirani. Prireditve bodo v obliki tekmovanj med delovnimi organizacijami, spremljale pa jih bodo rekreativno-športno-zabavne točke. Srečanja bi bila po sistemu zmagovalci ostanejo v tekmi, poraženci izpadejo, tako da bi končno dobili tri finaliste. Srečanja bi vodili: Metka Leskovšek, Tone Fornezi in Mito Trefalt.

Z rekreativnim pozdravom P. S. P. vas prisrčno pozdravljam.

P. S. Tisti, ki knjižico žele naročiti, naj na račun 50101-601-15276 nakažejo 10 din s pripisom za RTV — Anteno.

Mito Trefalt

Gumijada '77

SUVA REKA

Dne 6. marca je bil v Suvi Reki prvi letošnji sestanek odbora za pripravo srečanja gumarjev — športnikov Jugoslavije. Če vsi še ne veste: gumijada bo letos v maju v Suvi Reki na Kosmetu. Na prvem sestanku so opozorili, da srečanja gumarjev — športnikov zgublajo svoj osnovni namen, to je spoznavanje in bratnje delavcev gumarske industrije Jugoslavije. Vse bolj je v ospredju borba za točke in zmage. Prav tem so na zadnjem razgovoru namenili največ pozornosti, zato bodo člani odbora pripravili do naslednjega sestanka predlog novih pravil.

Pokal in priznanje za sodelovanje in osvojitve prvega mesta na zimskih športnih igrah avtomobilske industrije Slovenije

SPAIS '77

26. februarja je bilo na Soriški planini šesto smučarsko prvenstvo avtomobilske industrije Slovenije. Udeležili so se ga tekmovalci 15 delovnih organizacij, med njimi tudi Save.

Tekmovanje je bilo v veleslalomu in tekih. Tekmovalci so bili razdeljeni v starostne skupine, in sicer do 25 let, od 25 do 35 let, od 35 do 40, od 40 do 50 in nad 50 let, ženske pa v razredu 30 in nad 30 let.

Savski tekmovalci in tekmovalke so dosegli lep uspeh, saj so bili že 4. leto zapored skupni zmagovalci tega tekmovanja v veleslalomu.

Naše ekipe so dosegle naslednje uvrstitve v posameznih razredih:

ŽENSKÉ nad 30 let

- (1. mesto) v sestavi:
Marjanca Jerman,
Jožica Pravst,
Helena Rančigaj.

ŽENSKÉ do 30 let

- (2. mesto) v sestavi:
Ema Zajc (zmagovalka tega starostnega razreda),
Metka Mohorčič,
Magda Kajin.

MOŠKI nad 50 let

- (4. mesto) v sestavi:
Edo Bertonec (zmagovalec tega starostnega razreda),
Mirko Faganel,
Mirko Mežek (najstarejši udeleženec — 57 let).

MOŠKI od 40 — 50 let

- (6. mesto) v sestavi:
Jože Andrijašič,
Nejko Toplak,
Jože Klemenčič.

MOŠKI od 35 do 40 let

- (3. mesto) v sestavi:
Viktor Šušteršič,
Jurij Druškovič,
Franc Valančič.

MOŠKI od 25 do 35 let

- (1. mesto) v sestavi:
Ferdo Meglič,
Andrej Valenčič,
Ivan Rupar.

MOŠKI do 25 let

- (4. mesto) v sestavi:
Pavel Bajt (zmagovalec tega starostnega razreda),
Bojan Kropivnik,
Marjan Bečan.

Tekmovanje v tekih je bilo letos prvič in je bilo izven konkurence.

Ženske so tekle 2 km, moški nad 35 let 4 km in moški do 35 let 6 kilometrov.

Naši tekmovalci so dosegli naslednje rezultate:

- Ema Zajc — II. mesto,
Marjanca Jerman V. mesto.

MOŠKI nad 35 let (4 km)

- Sandi Čimžar — III. mesto,
Zdravko Korenčan — V. mesto,
Rudi Nadiževc — VII. mesto.

MOŠKI do 35 let (6 km)

- Janez Gorjanc — I. mesto,
Janez Krišelj — II. mesto,
Miro Komac — V. mesto,
Simon Tulipan — X. mesto.

Tekmovanje je v celoti uspelo, za kar gre vse priznanje Avtomontaži, ki je bila organizator, in športnim delavcem smučarskega kluba Alpe-tour, ki so pripravili proge in merili čas. Sodelovalo je okrog 350 tekmovalcev in tekmovalk.

III. zimske igre Polikem v Kranjski gori

5. marca so se v Kranjski gori pomerili tekmovalke in tekmovalci delovnih organizacij v Polikemu v veleslalomu. Organizator je bil Helios Domžale, tekmovalo pa je okrog 200 udeležencev.

Ženske so tekmoval v starostni skupini do 30 in nad 30 let. Moški pa do 25, od 25 do 35, od 35 do 45 in nad 45 let.

Skupni zmagovalec v vseh kategorijah so bili Savčani, drugo mesto je osvojil Color Medvode in tretje Helios Domžale.

Po starostnih razredih so savske ekipe dosegle naslednje uvrstitve:

Ženske do 30 let — I. mesto,
moški od 35 do 45 let — I. in II. mesto,
moški od 25 do 35 let — I. in V. mesto.

Najboljše uvrstitve savskih tekmovalcev v posameznih starostnih skupinah:

- Pavel Bajt — II. mesto,
Marjanca Jerman — II. mesto,
Viktor Šušteršič — II. mesto,
Ferdo Meglič — III. mesto,
Ivanka Valenčič IV. mesto,
Mirko Faganel — IV. mesto.

Sava na avtorallyjih

Tekmovalca Simončič in Črnivec sta predstavila svoji vozili na novembrski razstavi na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani

Z decembrskimi tekmovanji za republiško prvenstvo v avtorallyju se je zaključilo drugo leto sodelovanje med Savo Kranj in AAMD SOLT iz Ljubljane. Soltovci so nastopili na šestih tekmovanjih za državno prvenstvo z dvema vozili: z zastavo 750 in z BMW 2002 alpina v okviru tekmovalne ekipe organizacije združenega dela Sava Kranj. Tekmovalne posadke praktično niso zatajile, tudi po zaslugi naših odličnih radialnih pnevmatik in pomoči spremljevalnega vozila iz testirne postaje. V celotni tekmovalni sezoni sta oba fička prevozila dobrih 30.000 km in pri tem imela le dva »gumi defekta«. Tretjeuvrščeni iz državnega prvenstva Aleš Črnivec ugotavlja: »Savine radialke so v vseh pogojih vožnje boljše od istovrstnih iz proizvodnje Tigar, zlasti pa se to vidi na mokrem cestišču. Pnevmatike Michelin imajo na asfaltu prednost, odpovedo pa na makadamskih odsekih, le ti pa so na rallyjih odločilni.«

Dejstvo je, da so naši avtoplašči v vzhodnih predelih države glede

na kvaliteto premalo uveljavljeni. Osvojeno prvo mesto Mihaela Simončiča s Savinimi pnevmatikami na državnem prvenstvu je korak k odpravljanju tega problema.

Na tekmovanjih po Jugoslaviji je ekipa Sava Kranj trikrat zasedla četrto mesto in enkrat prvo, kar ji je ob koncu šampionata prineslo solidno četrto mesto. Tudi posamezniki so dosegli odlične rezultate: dvakrat prvo, trikrat drugo, eno tretje mesto, dve četrti mesti ter po eno peto, šesto in osmo mesto. V skupni uvrstitvi pa je bilo na šampionatu osvojeno prvo in tretje mesto.

Tekmovalna sezona se je zaključila šele v decembru z dvema tekmama za republiško prvenstvo. V razredu do 785 ccm je bil zopet prvi Simončič, Črnivec pa se je posvetil vzgoji novih tekmovalcev in prisedel kot sovoznik h klubskemu kolegu Stojanu Kastelicu. Po dveh rallyjih sta uvrščena na drugem mestu. Enaki uvrstitvi sta dosegla tudi Nau Kern (nad 1300 ccm) in Mladen Drašković (do 1300 ccm).

Arheološka izkopavanja:

Ajdna nad Potoki

V oktobru prejšnjega leta je Gorenjski muzej iz Kranja opravil poizkusna arheološka izkopavanja na hribu Ajdna nad Potoki v občini Jesenice. Ker sem pri teh izkopavanjih sodeloval tudi sam, so pa za spoznavanje naše zgodovine pomembna, bi želel o teh izkopavanjih obvestiti sodelavce bolj podrobno. To pa zato, ker tovrstna dejavnost marsikoga zanima. Mislim tudi, da je obveščanje s področja muzejske dejavnosti pomanjkljivo, obenem pa potrebno, med ostalim tudi zato, da bi delovni človek vedel, kam gre denar, ki ga ustvari in nameni kulturni dejavnosti. S tokratnim pisanjem želim tudi vzbuditi še večje zanimanje za preteklost našega naroda in naše ožje domovine.

Samo izkopavanje ni bilo niti malo naključno. Ze naš znani zgodovi-

nar J. V. Valvasor omenja v svojem znamenitem delu Slava vojvodine Kranjske na hribu Ajdna nad Potoki neke ostanke iz preteklosti, o teh pa vedo veliko povedati tudi domačini.

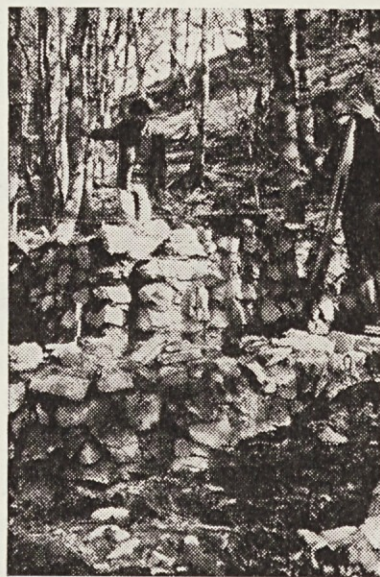
Ajdna (1048 m) je osamljen težko dostopen vršac, ki se kot del predgorja naslanja na Stol (2236 m). S svojim vznožjem sega v naselja Potoki in Žirovnica. Kot tak nudi čudovit razgled in s tem tudi nadzor nad ozemljem med Kranjem in Jesenicami, ki se z Mežakljo zaključuje v začetek Zgornjesavske doline leta pa se vleče vse od Trbiža v Kanalski dolini. To ozemlje je v preteklosti igralo pomembno vlogo. Zaradi primerne lege in rodovitnosti tal je bilo zelo zanimivo za naseljevanje ljudi. Pomembno pa je tudi zato, ker vodi preko tega ozemlja

naravna pot v Furlanijo (drug tak naravni prehod je preko Vrhnik in Postojne). V nekako 4. stoletju je ta lastnost ozemlja še kako prav prišla plemenom, ki so se z Vzhoda začela preseljevati na Zahod v obljudene kraje takratnega rimskega imperija, ki pa je takrat že doživljal svoj dokončni propad. Ker so bila ta plemena (Huni, Goti in Langobardi) po naravi izredno kruta in bojevit, je normalno, da so tedanji prebivalci naših krajev (romanizirani Iliri), med njimi bežali v utrjena zavetišča, danes imenovana gradišča. Zaradi zelo skromnih raziskav na gradiščih, strokovnjakom še ni jasno, kakšno usodo so ta gradišča doživela, ali so bila osvojena s silo ali ne. Le gradišče pri Pivki (Naklo) je bilo popolnoma raziskano (A. Valič, Gorenjski muzej) in ugotovljeno, da je bilo zavzeto s silo. Tovrstna gradišča se nahajajo razen pri Pivki še pri Dupljah, Golniku, Bašlju, Ajdovski gradec pri Bohinju, Ajdna itd.

Kot sem že omenil, je mesto izkopavanja težko dostopno, zato je od petčlanske ekipe zahtevalo veliko telesnih naporov. Namen izkopavanja pa je bil ugotoviti, za kakšno kakovost najdišča gre in v katero obdobje natančneje datira. Zahodno od vrha Ajdne 20–30 m nižje nekoliko v zaklonu in nad strmimi prepadi je že s prostim očesom možno ugotoviti tlorise zgradb. Ze prve dni smo naleteli na izredno dobro ohranjeno zidovje v približni višini 155 centimetrov, ki je bilo za tedanje razmere zelo skrbno pozidano. Z notranje strani zidu smo naleteli na velike količine ometa, na katerem se je dalo brez težav ugotoviti barvo. Kasneje pa smo na zahodni strani istega objekta (edinega, ki smo se ga lotili delno raziskati) odkrili polkrožno obzidje z dobro ohranjenim sedežem in pripadajočima klopema na vsaki strani sedeža. Poleg tega smo našli enorezen kovinski nož, žrmlje, stekleni kozarec, večjo količino lončene posode itd.

Danes po prvih rezultatih raziskav izkopane materiala je moč trditi, da je Ajdna za slovensko in srednje-

evropsko arheologijo izredno zanimiva. Raziskave in obdelava najdb v naslednjih letih pa bodo odgovorile na vrsto zanimivih vprašanj. Kdo so bili ti prvotni prebivalci in zakaj so gradili v tako skrajno nedostopnih krajih; kdaj, kako in zakaj je naselbina propadla; kako se to vklaplja v naša že znana in raziskana gradišča (pri tem mislim tudi na južno Koroško). Ne smemo pa pozabiti, da obstoj oziroma boljše rečeno propad naselbine za sedaj sodi v obdobje, ko je na tem delu ozemlja propadal rimski imperij in se je preseliteni val germanskih narodov iz Panonskega prostora

Izkopavanje gradišča na Ajdni nad Potoki

preko naših krajev na nova ozemlja zaključil s prihodom Slovanov v naše kraje in morda obstajal še v času prihoda Starih Slovanov v naše kraje.

Drago Žumer

Levo vrh Ajdne, skrajno desno pobočje Stola (arhiv Gorenjskega muzeja)

Zakonska dolžnost

Nekaj številka nazaj je naše glasilo prenehalo objavljati serijo člankov o družini. Serijo je zaključil prispevek, v katerem so bili objavljeni odgovori anketiranih delavcev. Anketna vprašanja so se nanašala na temo o družini in družinskem življenju. Ta zadnji članek sem z zanimanjem začel prebirati; na žalost sem kmalu ugotovil, da je bila anketa preveč »profesionalna«, v takih pa ponavadi tisti, ki odgovarjajo, bolj pazijo na to, da bi bili odgovori »pametni« in na liniji, kot

da bi povedali tisto, kar zares mislijo o določeni tematiki. Skratka, odgovori niso bili življenjski. Ker nisem prišel med tiste anketirane delavce, bi rad sedaj s tem prispevkom dal ciklusu »Družina« primeren konec. Rad bi prikazal malo tistega bistva družine, ki ga vsak dan doživljamo, a le malokdaj izpovemo. Zakonska dolžnost! Čisto natančno se nisem mogel spomniti, kdaj sem imel z njo zadnjič opravka; ali pred 14 dnevi ali pred tremi tedni...? Čas tako hitro mineva! In leta se že

ZAHVALA

Čeprav zaradi bolezni že dolgo nisem med vami, vidim, da nisem ostal pozabljen. Zato se za večkratne obiske in lepa darila iskreno zahvaljujem tov. Blažu Studnu, tov. Bebi Kambiču, sindikalni organizaciji, tov. Marici Hace in tov. Rajku Debeljaku.

Najlepša zahvala tudi organizaciji zveze borcev, tov. Bedekoviču in tov. Pintarju za pomoč ob mojem zdravljenju.

Vsem in za vse iskrena hvala ob moji upokojitvi, pri vašem delu pa še mnogo uspehov. Franc Golob

Sava Kranj

Sava, glasilo delavcev delovne organizacije industrije gumijskih, usnjenih in kemičnih izdelkov Sava Kranj. Glasilo izdaja odbor za informiranje, izhaja štirinajstdnevno, glavni in odgovorni urednik slovenske izdaje Jože Štular, tehnični urednik Peter Bogataj, fotografije Ivan Draškič in Janez Jerab. Naslov uredništva: Kranj, Škofjeloška 6, telefon 25-461, interno 482 ali 282. Tisk in klišej GP Gorenjski tisk Kranj.

Glasilo je oproščeno temeljnega davka na podlagi mnenja republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SRS (št. 421-1/72 z dne 27. marca 1973).

poznajo, leta. Res je, da sem bil med tem menda nekajkrat z..., ampak to je nekaj drugega. To je rekreacija, relaksacija ali kakor že hočete. Dolžnost je pa dolžnost. In če že mora biti, naj bo danes. Danes popoldne in zvečer smo sami doma. Zena ima predavanja iz civilne zaščite ali nekaj takega. Otroke sem nagnal malo prej v posteljo, da sem lahko v miru gledal TV program, ki me je zanimal. Postajam zaspan. Vležem se, a ne v svojo, temveč v ženo posteljo; da jo pogrejem (uh, kako sem dober!). Še preden zadremam, slišim, da se je žena vrnila domov. Slišim, kako spravlja avto v garažo. Zaklepa. Odlaga plašč, torbico... V teh dvanajstih letih, kolikor jih živiva skupaj, sem se na njo in njen način življenja tako privadil, da mi že najmanjši šum pove, kaj dela in kako ob tem izgleda. Sedaj je odprla spalnico. Luči ni prižgala, vendar je kljub temu opazila, da ne ležim v svoji postelji. Za hip postane, nato tiho zapre vrata. Slišim jo zopet v kuhinji, nato v kopalnici, kjer se presneto dolgo zdržuje. Trudim se, da ne bi zaspal. Potem zopet ne bi bilo nič in bi se

POPRAVEK

V 4. številki Save na strani 11 se nam je pri podpisu k spodnji sliki vrnila precej neprijetna napaka, ko smo napisali Franc Zavr, vodja tamburaškega zbora. Pravilno bi se moralo glasiti: Franc Rant, vodja tamburaškega zbora. Prizadetega in vse bralce, ki so napako opazili prosimo za razumevanje.

moral za ta »podvig« na novo odločiti. Da ne bi zaspal, premišljujem o spolnosti. Pravzaprav je vražje dolgočasna. Nekajkrat sem si že zaželel, da bi bili brezspolneži in se razmnoževali kot amebe. No ja, včasih je že lepo biti tudi malo spolen, posebno, kadar imam ob sebi..., samo to je nekaj drugega. To je doživetje, razvedrilo, lep spomin. Doma je pa dolžnost! V kopalnici je opravila. Slišim, kako ugaša luči, preverja, če so vrata zaprta. Pogleda še k otrokoma. Kmalu bo vse skupaj za mano in lahko bom zaspal! Sedaj je tu. Mrzla je in stisne se k meni. Čutim, da je oblekla tisto spalno srajco, ki sem ji jo kupil za zadnji rojstni dan — torej je uganila, za kaj gre. Še bolje. Bo šlo hitreje in brez komplikacij. Dvanajst let je dolga doba. Nikoli si nisem bil na čistem, ali sem se žene prej navadil ali prej navadil!? Leta se mi pa zares že poznajo. Le kako bo na primer čez 10 let? No, kar je res, je res; priznati moram, da se za mene trudi in da je uvi-

devna. Nič več ni mrzla. Svoja leta dobro skriva. Če jo primerjam z..., presneto, da ni nič slabša. Sprašujem se, ali se trudi zaradi mene ali zaradi sebe. Tega pri ženskah nikoli ne veš. Ne glede na to me je stvar pritegnila. Sicer se pa nekaj moči še skriva v meni. Hudirjeva »mrha«, kako me je prevzela. Ni mi več žal, da nisem brezspolniki. Za trenutek se mi celo zazdi, da se spominjam, zakaj sem se z njo poročil... Konec. Bila je utrujena in hitro je zaspala. Slišim njeno enakomerno dihanje. Kar raznežim se malo. Narahlo jo stisnem in celo pobožam. Ali jo morda ne zanemarjam preveč? Ali ne bi zaslužila več, kot ji nudim? Naj se odrečem... Misli so lepe, tako, kot so bili lepi preživeli trenutki. Obenem vem, da so neumne. Čeprav tudi mene že prevzema spanec, sem še toliko razsoden, da vem, da bo jutrišnji dan tak in dnevi za njim taki, kot so bili do sedaj; več ali manj enolični in ubijajoči s svojimi dolžnostmi. Tudi zakonskimi.

Mr

Bogata družba

(Nadaljevanje iz 4. številke)

Vsakdo bo priznal, da je nadvse težko stisniti in prdniti obenem. Ali drugače in lepše: kdor hoče nekoč dvigniti cekine na banki, mora vlagati dinarje. Eno ne more brez drugega in drugo ne brez prvega. Ta računica ni preveč zapletena. Vse to je lahko razumljivo in ne terjaja kaj sila možganske gimnastike.

Občutek je tak, da se gremo samoupravljalce bolj za šalo kot za res. Da odslužujemo družbene obveze in dolžnosti bolj nekako v rokvicah, če že ne z eno roko v pregribu druge roke. Obenem bi pa nadvse radi imeli zdravnika takoj pri roki, sina in hčerko v celodnevni šoli, radi bi dihali čist zrak in pili zdravo vodo, se vozili po lepih cestah, imeli visoke dohodke, radi bi še to in ono od družbe...

Toda naša skupnost, naša družba je nova, in sama se postavlja pokonci. Kdor pa hoče OSTATI pokonci, kdor bi rad visoko zrasel, si mora zidati široke in globoke, močne temelje. Kaj zato, če smo majhna država. Majhna ali velika, no nič ne šteje, če ni trdna. Štejejo ljudje in njihova življenjska sila, njihova volja in disciplina. Bolj ko smo ogroženi in sami s svojimi idejami o prihodnosti, toliko manj si smemo privoščiti stanje na amaterski dobičarski nogi. Politiki profesionalci se umikajo nam, mi pa moramo postati bolj profesionalni kot smo in v mnogo večji meri zavzeti za naše skupno počutje.

Dajatve, pomoči, odtrgi, prispevki in samoprисpevki so pravzaprav le majhna reč, če pomislimo, da se zgolj z denarjem ne morejo uresničiti velike ideje. Denar že zdaleč ni tisto, kar odločilno vpliva na razvoj samoupravne družbe. Samo z denarjem se ni dalo izvajati niti manipulacij niti monstroznih zapeljevanj, ki so jih bili deležni naši davni in nedavni predniki skozi vso poznano zgodovino. Dovolj je, če se spomnimo na fašistične vodje, ki so s pritiskanjem na vse registre državnega aparata in z bleščajočo spretnostjo napeljevanja želja ljudske mase na svoj mlin, privedli cele nacije, da so se jim metale pred noge in celi milijoni človeških bitij so se

pustili klati v najbolj nizkotne in zavržene namene. Povrhu pa je »oltar domovine« samo eden od oltarjev, ki so nudili in še nudijo lepo okrašen, cingljava ženketajoč, obejavno zvonec in hrupen NISTRIC.

Če smo torej včasih bedastocam in brezobzirnim vlepilom tako resno nasledali, prisegali nanje in jim na »aufbiks« verjeli, se dali krepko voditi za nos, uživali v maltretiranju in se dali mrcvariti zanje — zakaj potemtakem ne bi mogli danes z vsemi močmi, predvsem pa z glavo in srcem delati, delovati in se žrtvovati vendar že enkrat za tisto kar nam ne bo pomagalo umreti, ampak ŽIVETI!

Zoran Hočevar

ZAHVALJUJEMO SE VAM:

Ob izgubi našega dobrega moža in očeta Rudija Baldermana se zahvaljujem kolektivu tovarne Sava, posebno njegovim dragim gumarjem, za vened in nepozabne besede v tovarniškem glasilu, tako polne topline.

Res je preteklo 20 let od njegovega delovanja v vašem kolektivu, a še in še se je najraje spominjal dela v gumarski šoli in obenem v tovarni Sava. Zavest, da ste gumarji v njem videli ne le upravnika in vzgojitelja, ampak tudi iskrenega tovariša, mu je bila največja nagrada za delo in mu je olepšala del tako prekratkega življenja.

Omenjene iskrene besede, napisane njemu v slovo, nam blažijo našo bolečino.

Žena Zora z otroki

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage žene in mame Marije Lanz se iskreno zahvaljujem družbenopolitičnim organizacijam Save, sodelavcem Stiskarne, FSR in vsem, ki so ji darovali cvetje, nam izrazili sožalje ter pokojnico spremili na zadnjo pot. Posebno se zahvaljujem tov. Marici Hance za sočustvovanje in pomoč v najtežjih trenutkih.

Mož Rudi Lanz z otroki